

SLOVENSKI JADRAN

LETTO II. ŠTEV. 17

Koper, petek 24. aprila 1953

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DM

Ob IV. kongresu Osvobodilne fronte

Jutri se bo v Ljubljani pričel IV. Kongres Osvobodilne fronte slovenskega naroda. S tem kongresom se začenja obdobje bogatih sadov boja Osvobodilne fronte za temeljne nacionalne in socialne pravice stoletja tlačenega slovenskega delovnega človeka ter boja za položitev temeljev za nov družbeni ustroj in gospodarski ter kulturni dvig slovenskega naroda v okviru bratske jugoslovanske skupnosti.

Osvobodilna fronta je v dobrem desetletju svojega obstoja uresničila stoltečne napredne težnje slovenskega človeka. Povedala je slovenski narod najprej v boj proti okupatorju, v dolgi in krvavi borbi ga rešila tuga jarma ter skovala nezljivo politično enotnost. Izbojevala je pogoje, da smo postali iz naroda hlapcer narod junakov in s tem prvič v zgodovini državnostvorni narod.

Po osvoboditvi je na podlagi izbojevanjih pridobitev smelo uresničevala svoj program s tem, da je v osnovi preobražila slovensko družbeno stvarnost in postavila najnaprednejše socialistične temelje za uspešen nadaljnji razvoj in prosvit.

S tem so bile v osnovi odpravljene težke krivice, ki jih je moral skozi stoletja prenašata slovenski dejavec, zaničevani kmet in intelektualec.

Obračun dela Osvobodilne fronte slovenskega naroda je bogat in vsak član je lahko ponosen na uspehe. Zato bodo tudi naši delegati lahko na osnovi teh ugotovitev in njihovih dosežanj izkušen plodno razpravljalci o nadalnjem delu, prišli do novega odločitev in sprejeli take sklepe, ki bodo nakazali smer našega razvoja na vseh področjih javnega življenja.

IV. kongres Osvobodilne fronte se bo vršil po obdobju bogatih razprav VI. kongresa Zveze komunistov in VII. kongresa Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije, ki so odprle vrsto novih pogledov na našo družbeno stvarnost in dale novih potencial in novo perspektivo.

Utrjeni pogledi na naš gospodarski sistem, na našo zunanjjo politiko, na poglabljajanje socialistične demokracije terjajo novi načinov dela, vztrajne mobilizacije sil, da bo šel naš razvoj nemoteno svojo pot, in smernice ter razrodne iniciative vseh članov. Socialistične zveze, da postane, kakor je dejal tovaris Kardelj, parlament, ki neprestano zaseda in odloča o vseh problemih javnega življenja.

Omenjene razprave so že tako utrdile osnovne poglede, da bo IV. kongres Osvobodilne fronte imel lahko

delovni značaj in dejansko sklep o konkretnih problemih.

Članstvo v naših okrajih se že več mesecev pripravlja na kongres. Priprave so veljale v glavnem za IV. kongres Socialistične zveze, vendar pa tudi na naš kongres nismo pozabili, ker vemo, da bo ta prinesel neposredne odločitve in nam dal ne samo novih pobud, pač pa tudi nove smernice za konkretno delo. Po IV. kongresu se je po vseh naših organizacijah začelo živo razpravljanje o njegovih smernicah, posebno smo šli za tem, da smo uveljavimo socialistično demokracijo. Naša zborovanja in sestanki postajajo zaradi svoje živahnosti vedno bolj privlačni. To prakso bi lahko ponekod bolje uveljavljali. Nekateri člani skušajo še vedno zavirati zdravo razpravljanje zaradi bojazni in zaradi tega, ker se dovolj ne potrudijo, da bi obvladali probleme. Z druge strani pa imamo tudi nekaj poskusov speljati razpravljanje v nepravilno smer. Edino pravilno razpravljanje problemov pa bo razkrilo in onemogočilo vse tiste, ki poskušajo na kakršenkoli način naše delo zavirati ali pa, kakor temu pravimo, ribariti v kalnem. Vse te pomanjkljivosti bomo morali z vztrajnostjo in odločnostjo v prihodnje odpravljati.

Uspeh nadaljnega dela je odvisen tudi od organizacijske trdnosti naših organizacij. Vsebina dela je pa tako tesno povezana z obliko organizacije, da bomo marsikatero organizacijsko pomanjkljivost odpravili prav s smotrim in načrtnim delom ter z uvažanjem novih oblik dela. Če zagotovimo aktivnost in vselbinsko dobro dejavnost, nam bodo v prihodnje tudi težave organizacijskega značaja s丈me po sebi odpadale.

IV. kongres Osvobodilne fronte sovpada v obletnico njene ustanovitve. Zato bodo naši delovni ljudje praznovali istočasno zmago Osvobodilne fronte, praznovali svoj narodni praznik, spomnili se bodo vseh dosedanjih težav na poti izgradnje socialistizma in prav ob svojih zmaga zazeli novih moči za kovanje svoje sreče in svoje usode. Dejstvo, da je kongres prav ob obletnici, pomeni poudarek uspešno prajojene poti.

Cepav je slovenski narod z Osvobodilno fronto dosegel velike zmage, nam vendarle še vedno greni praznovanje trpke bol: misel na naše neosvobojene brate. Tuji pohlep, mednarodno intrigantstvo in vse mogoče reakcione sile so onemogočila popolno izpolnitev temeljnih točk Osvobodilne fronte — združitev vsega slovenskega naroda. V Italiji, v Trstu in tudi na Koroškem so naši ljudje, ki smo skupaj z njimi prelivali kri za iste cilje, vendar jih niso dosegli. Naša misel je vedno z njimi. Posebno nas boli, da je Italija predstavnik tistih mračnih sil, ki krati pravice našim ljudem v imenu svojega křečanstva in demokracije. Razvoj pa gre svojo nezadržno pot in napredna načela bodo prej ali slej popolnoma zmagala.

Kako je to ime privlačevalo ljudi, ko se je v svet razširila novica o rudniku, ki daje velike množine živega srebra. Iz bližnjih in daljnjih krajev so se oglašali revni delavci, bogatini in tudi pobožni ljudje — skočite in kardinali — da bi pristavili k studencu svoj lonček. Zadnji so pri tem kar pozabili na boga in se oklenili — kraljestva tega sveta. Bog naj kar lepo počaka ob strani.

Po trditvah raznih zgodovinarjev je leto 1497 leta rojstva mesta Idrija zapadlo toliko snega — da se je že Idrije učastnila. Vsi rudarji in gozdni delavci so naporno delali, da bi vodi odprli pot. Torej je bila predlanska zima v primeri s takratno še kar mila.

Mesto živosrebrnega studenca

Konec vladanja cesarice Marije Teresije idrijski rudnik dajal nič manj kot 3300 centov živega srebra na leto v skupni vrednosti 660.000 goldinarjev. Od tega je imela država usamec 536.793 goldinarjev čistega dobička!

Zanimiva je zgodovinska drobtina iz leta 1775, ko je 25. januarja zapadlo toliko snega — da se je že Idrije učastnila. Vsi rudarji in gozdni delavci so naporno delali, da bi vodi odprli pot. Torej je bila predlanska zima v primeri s takratno še kar mila.

Kako se je Idrija izkazala v osvobodilni borbi? Prve stike z osvobodilnim gibanjem zasledimo že poleti 1941. Prvi sestanek aktivistov osvobodilnega gibanja je bil 1. novembra 1941 pri »Užustovi« na »Prejmutcu«. Na tem sestanku so bili: Jaka Štanc — Cvetko, Andrej Brovč —

Janko, Ivan Sedej — Janez in Ivan Tomšič. Dne 5. januarja 1942 sta se pri »Gigaletovi« v Dolah oglašila dva partizanska kurirja. Z njima je stopil v stik Franc Bezeljak — Ambrož iz Kovacevega rovta, ki je praviljno navodila za delo. Kmalu nato je neki aktivist na širšem sestanku na Gorah tako navdušil ljudi, da so takoj nato pregnali laško učiteljico, ki je poitalijancevala njihove otroke v šoli.

V septembru 1942 je bila povzeta v osvobodilno gibanje že vsa okolica in mesto samo. V novembetu istega leta je bilo Komunistične partije dal pobudo za ustanovitev mestnega odbora OF, ki je bil postavljen na Kovacevem rovtu v gozdu nad Bezeljakovo hišo.

Iz vrst idrijskih rudarjev je izseljeno tudi komandanti Vojsko brigade Janež Mihevc — Rudar, ki je padel na Jelovici leta 1944.

Eisenhowerjeva akcija za pomiritev v svetu

Najvažnejši politični dogodek v prejšnjem tednu je poleg obnovitve pogajanj na Koreji Eisenhowerjev posel Moskvi, naj z dejaniji dokaze svojo voljo do sodelovanja za obranitev svetovnega mira. Eisenhowerjevi predlogi so globoko odjeknili po vsem svetu in naleteli povsod na zelo dober sprojem.

Kaj predlagal Eisenhower?

Ameriški predsednik je v svojem govoru založnikom ameriških časopisov dejal, da so po vojni zaveznički izbrali eno pot. Sovjeti pa so izbrali drugo. Pot, ki so jo izbrala Združene države, bi lahko označili s temi smernicami:

1. Nobenega naroda v svetu ne moremo kar v celoti žmesti za sovražnika, ker je želja po miru, tovarštu in pravici skupina vsemu človeštvu. 2. Trajne varnosti in blaginja re more noben narod dosegci loten od drugih, ampak samo v dejanskem sodelovanju z drugimi narodi. 3. Pravica slehernega naroda, da si ustvari tisto obliko vladanja in tisti gospodarski sistem, ki ga sam izbere, je neodstupljiva. Vsak poskus kakega naroda, da bi diktiral drugim narodom tisto obliko vlade, je nevzdržen.

4. Upanje kakega naroda na trajen mir ne more biti trdno zasidrano na tekršnjem koli tekmovanju v oborožitvi, ampak na pravične odnosaje ter goščeno razumevanje z vsemi drugimi narodi.

Sovjetska vlada ima drugačne po-

glede in grmadjenje sovjetske moči je izsililo druge narode do oboroževanja, da se obranijo pred napadom. Sovjeti poskušajo preprati svoje prebivalstvo, da je temu drugače. Tako je Sovjetska zveza trpela prav zaradi tistega strahu, ki ga je poskušala vcepiti drugim.

Z vsakim orožjem, ki ga izdelava država, orade svoje davkoplacevalce in tiste, ki so lačni, ki prebejujo in tiste, ki so lačni, ki prebejujo kaj bi lahko zgradili namesto posameznih orojij.

Pozval je sovjetske voditelje, naj se zavejo, da kakšne točke je nevarnost naroda in da pomagajo preusmeriti tok zgodovine. Sedaj imajo to priložnost. Že samo nekaj dobre volje od strani Sovjetov, pa bi lahko resili marsikateri zapleten položaj. Tako na primer podpis austrijske mirovine pogodbe, ali izpuštanje vojnih ujetnikov, bi pomenil jasen dokaz odkritosrčnih namenov novih sovjetskih voditeljev. Prvi velik korak pa mora biti sklenitev premirja na Koreji.

Eisenhower je dalje obnovil predlog za omejitev oborožitve in za nadzorstvo nad atomsko energijo in pri tem predlagal, naj bi se ustvaril pri OZN poseben sklad iz zmanjšane oborožitve, ki naj bi bil namenjen gospodarsko nerazvitim državam. Spomenik te nove vojnede — je dejal —abi bile ceste in šole, bolnišnice in domovi, hrana in zdravje. S takimi dejanji smo pripravljeni, da naredimo iz Združenih narodov ustavovo, ki bo mogla čuvati mir in varnost vseh narodov.

Ti predlogi ameriškega predsednika so po vsem svetu naleteli na zelo povoljne komentarje. Edino v Sovjetski zvezzi so našli razne izgovore, če da Eisenhower s takimi predlogi poskuša opravicevati ameriško zunanjo politiko.

Bogatstvo naših zupanov in občinskih svetovskov so na konferenci postavili nekatere zahteve, ki bodo nujno morale postati temeljne zahteve vseh političnih skupin in strank, ki se res izkreno bore za enakopravnost Slovencev v coni A. Morda je najvažnejša zahteva, da se uveljavlja načelo svobodnih volitev konsekvenčnega sveta in udi njegovega predsednika. Dokler se ta zahteva ne sprejme in izvede, naj bi imenovali za predsednika konsekvenčnega sveta domaćina, ki pozna oba po mirovni pogodbi priznana jezik. Za podpredsednika naj se imenuje Slovencev, v konsekvenčnem svetu pa morajo biti sorazmerno zastopani predstavniki slovenskega prebivalstva. Slovenci morajo biti sorazmerno zastopani v vseh ostalih odborih in komisijah, ki jih je postavila ZVU, kot tudi v vseh državnih, poldržavnih in temopravnih uradih.

Pri tem so slovenski zupani in občinski svetovski navedli zapostavljanje slovenskega življa, ki se je stopnjevalo v zadnjem mesecih, od kar se prišlo v Trst rimske emisariji. Ti in pa oblastveno postavljeni funkcionarji v konsekvenčnem svetu razveljavljajo skele in odločbe od ljudstva izvoljenih predstavnikov v občinskih uradih.

Na sestanku so izdelali osnutek rezolucije, v kateri omenjajo tudi razne konkretnike kršitve pravic Slovencev v zadnjem času. Tato je bilo s 1. oktobrom 1952 ukinjeno mesto okrožnega šolskega inšpektorja za slovenske šole in so s tem Slovenci izgubili edino zastopstvo, ki so ga imeli pri višji šolski upravi. Kljub obljubam Zavezniške vojaške uprave se vedno ni potrebljeni kreditivi za otvoritev slovenskih otroških vrtec v ulici sv. Frančiška in na Proseku. Državni uradniki slovenske narodnosti se premestijo v Italijo. Slovenski jezik prepovedujejo tudi pri krajevnih imenih. Poštni uradi zavračajo pisma s slovenskimi imeni krajev na področju cone A. Oblasti so celo pri imenovanju funkcionarjev kmetijskega nadzorništva prezrele dejstvo, da tvojijo 90 odstotkov kmčkega prebivalstva v cone A Slovenci. Povsod se uveljavlja zakonodaja, izdana za čara fašizma z namenom zatrjanji slovenskega prebivalstva.

Resolucija zahteva, da je treba prenehati z zapostavljanjem Slovencev ter da je treba uveljaviti načelo enakopravnosti vseh v cone A živečih narodov. Na sestanku so izvolili petčlansko delegacijo, ki naj bi pri generalu Wintermu ustno podrobno obrazložila posamezna vprašanja, ki jih resolucija vsebuje.

Medtem je na končni postaji U- stik z modernim političnim mišljene-

vana na načelih OZN in če posamezne vlade ne bodo iskale pri tem svojih lastnih koristi ter ne bodo imeli prikritih namenov, bo vsekakor morala uspeti in obrobiti tiste sadove, ki si jih vse človeštvo želi po toljki preizkušnjah. Računati pa je treba na to, da ne bo šlo vse gladko in da bo treba vztrajnosti in odločnosti, posebno pa še podporo vseh milojubnih narodov.

ZAMENJAVA BOLNIH IN RANJENIH KOREJSKIH UJETNIKOV POTEKA BREZ INCIDENTOV

Zvezni častniki so se včeraj spoznali, da bodo jutri obnovili razumelje, da bodo sklenili premirje na Koreji. V pondeljek pa se je začela zamjenjava bolnih in ranjenih ujetnikov, ki je potekala brez incidentov. Ujetnike so z neutralnega področja prepeljali s helikopterji in vsak od njih je dobil pismo generala Clarka, v katerem mu izrekla dobrodoščico. Dozdaj so Kitajci in severni Korejci vrnili okrog 200 ujetnikov, Združeno poveljstvo pa okrog 500. Poveljstvo OZN odvaja ranjene ujetnike z letali na Japonsko, kjer jih bodo sprejeli v bolnišnico.

Politični odbor OZN je razpravljal o predlogu argentinske delegacije v zvezi z burmansko pritožbo proti kongratski strani. Načrt resolucije predlaga začetek pogajanj med burmansko in formosko vlado.

Sprehod PO SVETU

ITALIJANSKA KAMPANJA ZA PARLAMENTARNE VOLITVE VČERAJ JE POTEKEL ROK ZA VIAGANJE KANDIDATNIH LIST

Na obletnico volitev leta 1948, to je 18. t. m., se je praktično začela v Italiji volilna kampanja, čeprav je uradni datum bil dan pozneje. Med kominformističnimi govoriki je imel daljši govor tudi Pietro Nenni, ki je zahteval spolitiko miru in sodobnejšo politiko obrambe naših nacionalnih interesov zlasti v Trstu in Istri.

V volilni kampanji je še vedno zanimalo sindikalno področje. Vladi se je sicer posrečilo odvrnilo grozčo stavko bančnih uslužbencev in stavko nameščencev Zavoda za socialno zavarovanje, vendar se je CGIL ločila novega manevra v zvezi z zahtevami državnih nameščencev in zahtevala izredno sklicanje parlamenta, ki naj bi izglasoval izboljšanje plač. O tem občutljivem vprašanju sta pisali danes predsedniku De Gasperiju tudi socialistična UIL in demokristjanska CISL. Uradni krogi trdijo, da zahteva CGIL ni tako nujna, da bi opnativale izredno sklicanje razpuščenega parlamenta.

Včeraj je potekel zadnji rok za predložitev kandidatnih list za poslansko zbornico in kandidatura za senat.

Največ kandidatur za senat so do-

zdaj predložili kominformisti, večinske stranke pa še vedno poskušajo najti pot vsaj do krajevnih sporazumov. Vendar v krogih štirih večinskih strank javno priznavajo, da so možnosti za sporazum zelo omejene. V Rimu na primer so se vse štiri večinske stranke domenile, da bodo podprtli kandidaturo Nececia Rutija, zadnjega predsednika senata. Toda Ruti je sporočil, da odlaže kandidaturo ter da se bo umaknil v privatno življenje.

V nedeljo je bilo v Italiji 640 volilnih zborovanj, od katerih so štiri imeli največ kominformisti. V včerajem neuradnem govoru študentov je De Gasperi postavil bodoce politiko demokristjanske stranke na politiko evropskega združevanja. To temo bo verjetno De Gasperi še bolj razvil v svojem prvem volilnem zborovanju, ki ga bo imel po povratku iz Pariza, kjer se bo udeležil atlantske konference.

SOVJETI SO SVOJE PRVOMAJSKIE PAROLE PRECEJ OMILILI

Moskovski radio je oddal obitajni seznam prvomajskih parol, ki se precej razlikujejo od lanskih. Predvsem je poudarjeno geslo, da včerajni problemi, ki ga ne bi bilo mogoče rešiti z milojubnimi sredstvi na osnovi medsebojnega razumevanja med zahterivanimi državami. Še prav poseben poudarek ima parola, ki se nanaša na prijateljstvo med ljudstvi ZSSR, ZDA in Anglije.

POGOJ ZA RESEVANJE GOSPODARSKIH VPRASANJ JE POMOC NERAZVITIM DEŽELAM

V gospodarsko-socialnem svetu OZN so razpravljali o mednarodnem gospodarskem vprašanju. Jugoslovanski zastopnik Leo Mates je poudaril, da je rešitev perečih gospodarskih vprašanj v finansiranju gospodarske razvojne politike v razvitetih držav. Sovjetski delegat je trdil, da se v kapitalističnih deželah bojijo zmanjšanja oboroževanja, ker je to važen element njihove varnine. Večina govornikov je bila mnjenja, da vladajo v svetu deflacije, težnje, ki jih je treba preprečiti, ker bi gospodarske težave vplivale na OZN in zato posledice na svetovno gospodarstvo. Skoraj vse tudi izrazili mnjenje, da je v interesu industrijsko razvitih dežel, da nudijo nerazvitetim pomoč.

prisego, po večini pod pritiskom. Lahko se pa vsak Kikuyu prisegre razvije s tem, da odda družbi celo vso vsoto denarja. Ta ohlapna rečoda odgovarja starim običajem plemena; neodvisnost posameznikov ali malih grup. Nadrejeni šef nima autoritete, ne važnosti, zato je tudi bolj stopnjevala. Prišlo je do raznih.

V zadnjih dneh se je napetost na padov na člane, zveste vlad, plemena Kikuyu, predvsem na policista. Jumo Keniatta je bil obsojen na osem let ječe, češ da je vodil organizacijo Mau-Mau. Vrenje se pada, kajti kolonialne metode kenijskih vlad ne morejo roditi drugačega, kakor povečan odporn.

Boj plemena Kikuyu proti zatiranju belcev je vzbudil največje simpatije pri vseh naprednih ljudstvih na svetu zlasti pa pri azijskih narodih, predvsem v Indiji. Casi kolonialnega gospodstva so premiluti. To dokazuje tudi odpornost zaostalih tropskih plemena, ki se kljub zavedajo svojih človeških prav, najti glovo Mau-Mau organizacije.

AFRIŠKO PLEME KIKUYU

gandske železnice zacetelo mesto z massaiskim imenom »Nairobi«. Železnica se je nato nadaljevala v Ugando. Da bi belci ukinili sovraščavo med obema plemenoma, so se z poglavarjem Massaiev pogodili, da bo severno mejo med temi in Kikuyi tvorila železniška proga. To je Kikuyu se mešali z plemenom Dabobo in pozneje s plemenom Massai, tako, da se danes le težko dobi čist tip Kikuyev. Nekateri so ozkih obrazov, oglati in s ploščatim nosom. To bi bil tip »khoisanidov« ali lovcev. So pa tudi plemenitih potez in imajo ozek nos, kar znaci hamitski vpliv. Evropski trgovci, in uradniki so edini v sodbi o značaju Kikuyev. V njihovih poročilih, in to v teku 60 let opisujejo to pleme kot zahrbtnino v krvoločna bitja, zmožna najgroznejših dejanj, medtem ko opisujejo ostale, med temi Massai, Kavirondo in Wakamba kot miroljubna plemena. Pokorni so plemenitemu šefu. Kikuyu pa žive posamezno ali v majhnih grupah, ki delajo na svojo pest in nimajo skupnega poglavarja.

Na tisoče mladih mož je našlo delo v Nairobi. Zagotovljeno oporno pa so imeli doma v svojih ženah, ki so nedače od mesta pridevala zelenjavo in jo na hrbitih nosile prodajati v mesto. Na cestah, ki vodijo v Nairobi se večkrat sreča moža, ki udobno sedi na kolesu, zraven pa koraka bosonoga, težko natovorjena žena, ki je vrnila nazaj na svoje prvotne predele. Istočasno jih je tudi začelo spodrivati nomadno pleme Massai. S tem, da so Kikuyu požgali gozdni pas, so bili v odprtih sitku s Massai. Tedaj so se naselili belci na kraje, ter si za neznanodoknino prisvojili najročnejše zemljo.

Resolucija zahteva, da je treba prenehati z zapostavljanjem Slovencev ter da je treba uveljaviti načelo enakopravnosti vseh v cone A živečih narodov. Na sestanku so izvolili petčlansko delegacijo, ki naj bi pri generalu Wintermu ustno podrobno obrazložila posamezna vprašanja, ki jih resolucija vsebuje.

Medtem je na končni postaji U-

stik z modernim političnim mišljene-

jem. Casopis je razširjalo socialno politične borbenne parole. Notranja politična nasprotja v Angliji so pačile v Keniji hrbit agitaciji Kikuyev. Jumo Kemiata, ki je več let študiral v Angliji, je bil politični vodja in je vedel, kako je treba z Britanci kritizati meč. Ustanovil je »Kikuyu Association«, ki pa je bila kot antievropska družba ukinjena. Iz te je zrasla »Kenya Africa Union«, ki je kimalu zajela stotisoč članov, največ Kikuyev. Začela je delovati skrivena organizacija, imenovana »Mau-Mau«, ki ima namen uničiti vse belce v Keniji. V tej tajni zvezi se uporabljajo v modernem političnem boju prastare metode afriških čarobnikov. Glavno, kar velja, je prisega. Njenja formula se vedno konča: »Če prisego prelomim, bom umrl« (v teku 9 let.) Vlada je sedaj ugotovila, da je okoli 9/10 plemen Kikuyu izrekla »Mau-Mau«

Oddelek kenijskih vojakov

„Nisem vedela, da je umrl tako velik človek“

Naša dolžnost je, da napišemo nekaj utrnikov, ki smo jili slišali med ljudstvom ob težki izgubi, ki je zadeva narode Jugoslavije s prezgodnjo smrtno tovariša Borisa Kidriča. Ti utrniki so živ izraz mišljena in zaupanja ljudi v Slovenski Istri in dokazujejo, da so ljudje tu ob morju prav tako občutili praznino, ki je nastala s smrtno tovariša Kidriča, kot so to občuteli povedali vsi govoriki v spominskih govorih. Hkrati pa so ti utrniki dokaz, kako se ljudje zamujajo za delo in življenje v Jugoslaviji.

*

Oh radiosprijemniku sedijo trije tovarisi. Pravkar se slišijo pretresljive besede tovariša Kardelja, ki se poslavila od pokojnika. Na obrazih treh tovarisev, ki so bili med NOB v partizanskih edinicah in jim je znano delo komisarja Petra, je vidna bolečina, ki jo občutijo ob tej izgubi. Z največjo težavo premagujejo solze. Vendar se z vso močjo le obvladajo. Ko se iz sprejemnika zaslišijo besede tovariša Tita:

... V devetnajstih letih nisi niti mene niti drugih tovarisev nikoli razočaral... se je v enem prelomil. Kot v krilih so se mu stresla ramena, ki so med borbo nosila težko strojnicu in takrat niso občutila teže in naporov. Glava je sklonil in naslonil na roke. Izpod prstov so prištele gremke solze občutene bolečine.

Partizanu, ki med borbo ni poznal solz, tudi če je doživelj prizore, ko so okoli njega padali tovarisi, so ob hesedah tovariša Tita, ki izražajo največje priznanje voditelja jugoslovenskih narodov velikemu borcu za njegovo veliko zvestobo in delo — se sreči krči v bolečinah.

Polagoma se umirja in posluša nadaljevanje govora. Zaključne besede vplivajo pomirjevalno tudi na njejega. Ko je končan prenos pogrebnih svečanosti, se vsi trije dvignejo in stope poslušajo delavsko himno. Tovariš nato poda roko obema in s pogledom, ki izraža prošnjo, reče:

„Ne zamerita, kot bi mu bilo nerodno, da ga je premagalo ganotje. Pa je bilo obema tovarisem enako, le da sta se z vso močjo vzdržala.“

*

V Ankaranu je neka Italijanka ob prihodu pošte pregledovala časopise z osmrtiščami. Prosila je, naj ji razložijo potek pogrebni svečanosti. Ko so ji na kratko povedali, je dejala:

„Že velikokrat prej sem slišala imo Kidrič. Da je bil tako velik in sposoben človek, pa nisem vedela.“

*

V hiši članice Kmečke delovne zadruge v Pučah.

Na mizi je zadnjia, žalna številka Slovenskega Jadrana, ki ga mati in hčerka pazljivo bereta. Ko prebereta govor Kardelja in Tita, pravi mati: »Škoda, da je moral umrieti tako mlad. Koliko dobrega bi bil lahko še napravil s svojimi zmožnostmi.«

*

Pri Pobegih je sredi vasi zbrana večja skupina žena, otrok in mož. Pravkar so prinesli s pošte zadnjo številko Ljudske pravice z opisom in sklicami pogreba. Mladinka vzame srednji list in steče z njim domov: »Da bo še oče videl, ker ga zelo znam.“ pravi, »hmon potem takoj prisnela nazaj.« V skupini pa se oglasi starejši mož:

»Velikega in sposobnega državnika ter dobrega tovarisa smo izgubili.«

*

V hiši neke italijanske družine v Kopru.

Tovariš, ki stanuje pri tej družini, pojasnjuje besedila pod slikami iz pogrebni svečanosti. Stara mati pa pravi:

»Slišala sem, da je moral veliko preprečiti že pod staro Jugoslavijo. Smili se mi, ker je moral tako mlad umrieti, zdaj ko se mu ni bilo več treba batiti zaporov in preganjanja.«

*

Preprosta žena, ki je zalivala sadike paradižnika na hivših ankarskih solinah, je izjavila:

»Nisem si predstavljal, da je umrl tako velik človek.«

O....v

Komemoracija v Divači

V torek je bila v zadružnem domu v Divači ob veliki udeležbi ljudstva žalna komemoracija za pokojnim Borisom Kidričem. Tovariš Škerlj je

orisal lik borca in revolucionarja, ki je bil že v stari Jugoslaviji v prvih vrstah borcev za pravice zatiranega delavskoga razreda.

Na pogreb je odšlo 300 Divačanov. S seboj so odnesli velik vence, ki so ga spletle naše žene. Kraševac

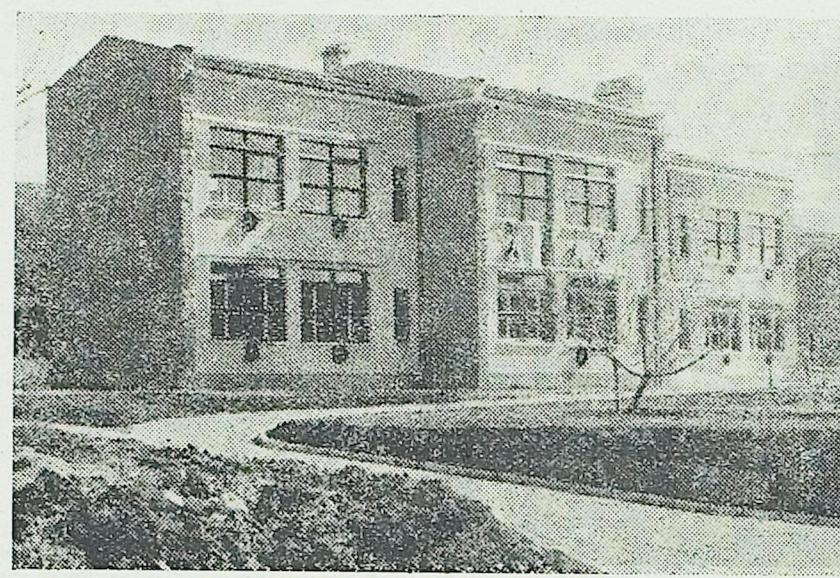
Idrija se je dostoju poslovila od tov. Kidriča

V mestu so se že v soboto okoli 16. ure pojavile zastave z žalnim trakom in vsi so takoj vedeli: umrl je naš Boris Kidrič! Mestni odbor je takoj sklical kratko sejo in ukrenil vse potrebno radi žalovanja. Porocilo je podal predsednik mestne občine tov. Skok Franc in prisotni so počastili njegov spomin z enominutnim molkom. Žalna svečanost je bila določena v ponedeljek v veliki rudniški dvorani. Kljub temu, da so bile izločene vse šole, ki so

imele svoje komemoracije, je bila dvorana tako polna, da so mnogi morali ostati v hodniških prostorih. Žalni govor je imel predsednik našega gospodarskega sveta tov. Kordiš Franjo, ki je orisal lik lega velikega moža v dobi narodnosvobodilne borbe, posebej pa še njegove zasluge na gospodarskem področju v povojni dobi, katerih sadov pa sam ni mogel videti, ker ga je iz naše srede tako zgodaj iztrgal neučinkljena smrт. Ko je podpredsednik mestne občine sprejel sožalna pisma idrijskih množičnih organizacij, je pevski zbor »Svobodek« zapel dve žalostinki, rudniška godba pa se je od pokojnika poslovila z daljšo skladbo.

Na pogreb v Ljubljano je Idrija poslala štiri automobile delovnih ljudi, rudarji pa so za kratek čas postavili ob krsti častno stražo.

L. S.

Novo poslopje gimnazije v Dekani

Novi okrajni sindikalni svet v Postojni

V nedeljo je bil v Postojni redni letni občni zbor okrajnega sindikalnega sveta, ki so se ga udeležili delegati iz vseh sindikalnih podružnic v okraju.

Po izčrpnom referatu predsednika Janeza Kramca so delegati živalno razpravljali o različnih aktualnih vprašanjih iz našega družbenega življenja, ki zlasti zanimajo člane sindikatov. Govorili so o socijalnem zavarovanju, ki ga od nedavno upravljajo sami delavci preko izvozljenskih organov. To zdaj nikakor ne more biti potuha razumljivemu ali špekulantom, ki bi hoteli izkoristiti socialno zavarovanje. Postrititi je treba kontrolo in razkrimavati vse take pojave, če naj ne bo v ustavnovi finančnega primanjkljaja, ki bo končno leta nujno prisnel podjetjem zvišanje prispevka.

Delegati so razpravljali tudi o delavskem samoupravljanju po podjetjih. Ugotovili so, da ima sindikat vse premajhno vlogo pri izgrajevanju naše najvažnejše družbenje pridobitve. V mnogih primerih se delavci že ne zavedajo povsem svojih pravic ter so zato posamezni direktorji ali celo administrativno osebje gospodar nad delovnim kolektivom, ki v strahu za svoj košček kruha upogiba vrat in molče prenaša vse take nepravilnosti. Ravnov v takih primerih bi moral sindikat biti tisti čimljelj, ki naj vzpostavi red.

Prav tako je skupščina razkrila in ozigala nekatere primere zapostavljanja žene v našem gospodarstvu. Tako je nekaj funkcionar podjetja »Javor« na Pivki trdil, da med vsemi ženami v tovarni ni niti ene, ki bi bila toliko sposobna, da bi lahko svoje sodelavke zastopala v svetu priznajalcev.

Govorili so o kulturno-prosvetnem delu med delavstvom, ki v splošnem kaže premalo zanimanja za kulturno življenje. Po drugi strani pa nekatere direkcije po podjetjih nimajo razumevanja in odtrgovajo zaslужek delavec, če zapuste delo pol ure prej, ker imajo pesko ali godbeno vajo in podobno. Zgodilo se je, da je direktor podjetja nahrušil uslužbenca, če naj se briga za podjetje, ostalo ni važno. Ob takem odnosu se vsekakor ne more razviti kulturno življenje niti zanimanje zaanje med de-

lavstvom in to mora prav sindikat uredit.

Pred zbor so bili iznesen še mnogi drugi problemi iz sindikalnega življenja. Razprava je bila zelo živahnja in plodna ter je mnogo pomogla k utrditi zaupanja delavstva v svoje lastne sile. Ko se bodo delegati vrnili med svoje sodelavce, jih bodo znali vso problematiko pravilno tolmačiti. Pred sindikalno organizacijo stoe velike naloge in bi zato bile potrebne tudi okrajne sindikalne konference, ki bi obravnavale najbolj pereče probleme iz delavskega življenja. Na ta način bi se delavci sodelavci sproti in temeljito seznanili z vsemi problemi iz svojega področja dela, delavskega samoupravljanja in gospodarsko političnega življenja na splošno.

Skupščina je na osnovi pozitivne poročila nadzornega odbora izvolila razrešnico staremu svetu in izvolila novega. Prav gotovo je bilo to zborovanje pomemben prispevki k razvoju sindikalne organizacije delavcev in nameščencev postojanskega okraja.

Brko

Na predvečer Prvega maja bodo po vsem koprskem okraju zagoreli kresovi

Po vseh občinah koprskega okraja se pridno pripravljajo na prvomajsko proslavo. Že na predvečer Prvega maja nameravajo po vseh občinali začeti kresove, po mestih pa bodo haklade in zborovanja. V Piramu bodo ribiči pripravili haklado na morju. Prosvetna društva in telesno-vzgojna društva Partizan bodo 1. maja organizirala številne kulturnoprosvetne in športne prireditve. V Kopru in Izoli bodo tudi kolesarske dirke, okrog Semedele pa motorne dirke z udeležbo dirkačev Slovenije, Hrvatske in Trsta. V Piramu bo mednarodna nogometna tekma med mestno reprezentanco in moštvo KAC iz Celovca.

Odbor za prvomajsko proslavo v Izoli bo med drugim organiziral 2. in 3. maja tudi množične izlete v Bovec. Cerkno in v nekatere druge primorske kraje. Izletov se bo udeležilo okrog 500 ljudi z 12 vozili.

Pribivalstvo občine Šmarje pa bo

ALI JE PRAV TAKO?

ODPRTO PISMO ARBITRAŽI ZA ODLOČANJE PRI ODPOVEDIH

Prejeli smo naslednje pismo s prosnjo, da ga objavimo:

Arbitraži za odločanje pri odpovedih v Kopru.

Že več kot dva meseca sem brez posla. Po mojem globokem prepričanju sem bil odpuščen zaradi samovolje direkcije podjetja Ex Ampelea, kjer sem vršil službo administratatorja. Odpuščen sem bil z utemeljito, da ne odgovarjam administrativnemu delu po osmih mesecih službe, ki sem že zdavnaj prestal izkušnino dobro. Naj navedem, da sem to službo vršil vse do zadnjega v zadovoljstvu direktorja, saj je med tolikimi administratorji vedno klical mene, če je moral kaj posebnega pisati. Toda to se je kar preko noči spremenilo. Dobil sem odprtisveni dekret, na moje mesto pa je prišel nekdo, ki ima ljudsko šolo in trimsečni administrativni tečaj v Strunjaju. Pred sedanjem zaposlitvijo je razdeljeval tiskovine na mestnem odboru in Izoli. Jaz pa imam nizjo gimnazijo, enoletno gospodarsko šolo ter novinarski tečaj v Ribnem in sem bil skoraj dve leti novinar pri Mistrovem tehniku v poznej pri Slovenskem Jadranu.

Vse to bi vsaj lahko vzbudilo Vaše zanimanje, tovariši pri Arbitraži za odločanje pri odpovedih, vsaj majhno zanimanje, kajti Vaš forum je po mojem mnenju postavljen za to, da kot razsodišče preprečuje, da bi se po dobrati ali slabti volji nekoga metašo ljudi na cesto in tako menjalo članstvo v delovnih kolektivih, ki sami upravljajo svoja podjetja. Ali ste Vam ne zdi, da je prav občutek stalnosti odločilne važnosti za drugi občutek, namreč ta, da so delavci res gospodarji svojega podjetja?

Toda Vi, ki bi se moral po mnenju zanimati bolj za moje izjave ter moje stališče, ker sem socijalno šibkejši kot pa za izjave direktorja, ste rezervali moj primer tako, da ste temeljito preučili stališče direkcije Ex Ampelea, kar je razvidno tudi iz besedila Vaše rešitve, mene pa sploh niste zaslišali. Zato je Vaša rešitev moje pritožba tako, kot je. Zato je Vaš odločba utemeljena, da nisem v času službovanja pokazal nobenega uspeha pri delu.

Ali se zavedate, da ste me s tem, da me niste sploh zaslišali, prikrajšali na moji osnovni pravici, da obrazložim svoje stališče pred Vasim razsodiščem v stvari, ki je zato tako zelo važna? Ali se zavedate, da ste meni, ki sem toliko pričakoval od Vaše odločitve, utisnili globoko prepiranje, da se mi je zgodila ponovna krivica? Ta občutek imam že posebno po razgovoru, ki sem ga imel s tovarišem članom Vaše arbitraže, ki je pri podpisom pod Vašo rešitev, dne 17. aprila letos. Rekel mi je, naj se nikar ne pritožim proti odločitvi arbitraže, ker bo arbitraža iznesla stvari o meni, ki bodo pokazali, kakšen sem. Obenem sem zvedel, da mi isti član arbitraže, ki je tudi delavski inšpektor, ne priznava pravice, da bi dobil zaposlitev v svoji stroki.

Ali je res, da me je treba kaznovati? Zakaj? In ali je prav arbitraža za odločanje pri odpovedih poklicana, da me kaznuje?

Gildo Baruca

MNOZICNO OBREKOVANJE NI NAJBOLJSI NACIN RESEVANJA PROBLEMOV

Pred dnevi so imeli na Škofijah množični sestanki, ki so ga v glavnem sklicali zato, da vratistov nekaterih stvari, ki je o njih pisal naš list. Predvsem gre tu za Marijo Hrvatinovo.

V našem listu smo pred tedni poročali o proslavi 8. marca na Škofijah. Barbara Vane pa je ozmerjal nekatere mladince, ki se ne trudijo dovolj, da bi obvladali svoj materni jezik. Že to je pogalo ogenj v streho. Učiteljica Košuta Jozica je prisla v naše uredništvo in protestirala proti takemu pisarju, ki ne odgovarja resnici. Omenili smo ji, da se

imelo skupno prireditve v Novi vasi, kjer bodo 1. maja odprli novoizgrajeni kulturni dom v Loparju. Domčini s pospešenim tempom dokončuje zadnja dela. Dne 3. maja bo priredil občinski odbor množični izlet v Postojno. Obsirne priprave za proslavo prvega maja so tudi po drugih krajih koprskega okraja.

v časopisu marsikaj zgodi kaj takoge, ker vanj pišejo najrazličnejši ljudje in uredništvo ne more pač vsega preverjati, ali je točno ali ne.

Prosili smo jo, naj napiše odgovor in naj stvari pojasni. Omenjena tovarišica nam je res poslala dva dopisa, ki ju je podpisala z »Mladinska organizacija«, v spremem dospi, ki ga je podpisala tudi Rener Nada in prosi, naj oba dopisa v celoti objavimo min to radi položaja, ki je vsled navedenega nastal na vasi. Problem se s tem verjetno šele začenja in mu sledi nadaljnji razplet.

Odgovora sta bila tako, da ne bi delala časti niti mladinski organizacijs na Škofijah, kakor tudi ne delata časti avtorici. Pravzaprav nista članka nikakor odgovor oziroma dopolnilo našim poročilom, pač pa pomenita strupen napad na Marijo Hrvatinovo. Da se je problem s tem šele začel, kakor omenja Košuta Jozica v spremem dopisu, uredništvo Jadrana ni moglo vedeti, ker tudi ni imelo namena zaostrevati stvari. Če kak problem obstaja, naj ga vaščani sami razsodno in mirno rešijo brez podtekjanja in sovraštva.

Tako se je zgodilo, da je v naslednji stevilki bil objavljen daljši sestavek o Mariji Hrvatinovi. Ti stvari spadajo v naš uredništvo, da popularizirajo v sporazumu z okrajnim odborom AFŽ najboljše žene v okraju. Na ta drugi članek pa je prišla protestirat v naše uredništvo Rener Nada. Na pojasnilo, zakaj nismo objavili odgovorov, se je njena razburjenost polegla in končno je dejala, da nam je celo hvaležna, da smo članek objavili, ker bodo tako stvar laže razčistili. Omenila je še, da imajo v Kopru najboljše mnenje o Hrvatinovi, da se je razsodila na Škofijah.

Odgovor prebivalcem Sv. Tomaža o luči in vodi

V zvezi z dopisom »Luč in voda«, ki je bil objavljen v našem tedniku dne 3. aprila v rubriki: »Ali je tako prav«, lahko damo nekaj pojasnil. Ta pojasnila smo dobili pri tajničku ljudskega odbora občine Koper-okolica in od podjetja »Elte«, ki skrbi za napeljavo električnega omrežja po vasem.

Ljudski odbor občine Koper-okolica in tudi občinski odbor Fronte sta na sejih obravnavala vprašanje elektrifikacije in vode. Ker to zanima tudi prebivalcev ostalih vasi občine, ki še nimajo električne razsvetljave, naj veljavijo ta pojasnila tudi zanje.

Pri elektrifikaciji vasi se vsa dela vršijo po nekem načrtu in se gleda, da ima pri tem koristi čimveč ljudi. Vsem je znano, da je bila zadnje čase v Salari postavljena nova razdelilna trafostacija. Predvidena je še letos gradnja transformatorske postaje, in sicer razdelilni sistem 10 kV s transformacijo 27/10 kV za potrebe podeželja in bližnjih okolišev. Za vsa ta dela so že odobrene potrebne investicije.

Zadeva sama pa je odvisna tudi od prebivalcev samih. Letos njihova zadeva ni v planu, zato naj se pozanimajo, da bodo svoje želje prenesli pravočasno na komisijo za izdelavo plana pri okrajnem ljudskem odboru za prihodnje leto. To je potrebno, da jih bodo pri izdelavi plana upoštevali.

S postavljivijo razdelilne postaje (transformacija od 27.000 volt na 10 tisoč volt) bo omogočena napeljava električnega omrežja z zgraditvijo kabini za nizko napetost ne samo za kraj Sv. Tomaž, temveč tudi za Bosmanin, Kampel, Salaro, Paderno in še druge zaselke.

Vprašanje vode pa je sledeče:

Že pred leti je bivši KLO ponudil prebivalcem Sv. Tomaža sredstva za zgraditev vodnjaka, ki bi prinesel rešitev pomanjkanja vode v poslednjih mesecih. To pomoč pa so prebivalci odklonili. Seveda bi bilo potrebno prispevati nekaj s prostovoljnim delom, kar bi bilo vsekakor le v koniš prebivalcem samim. V Kopru poznavajo dobro voljo prebivalcev Sv. Tomaža, ki so veliko napravili pri popravljanju cest, kot pravijo tudi sami v dopisu. Prav zato pa je bilo nerazumljivo, kako da so natele pri njih na odklonitev ponudnih sredstev.

Če ta pojasnila ne bodo zadovoljila, naj se še oglašijo s predlogi in mnenji.

Koper

V soboto popoldne so bile volitve novih delavskih svetov v koprskih podjetjih »Vinoc« in »Vodovod«. Volitev delavskega sveta v »Vodovodu« se je udeležil ves delovni kolektiv. Od novoizvoljenih odbornikov je 6 delavcev in 3 uradniki.

V podjetju »Vinoc« so izvolili novi 9-članski delavski svet, v katerem je 6 delavcev in 3 uradniki. Največ glasov je dobil delavec Bertol Karel. V soboto so bile volitve delavskega sveta tudi v tovarni »Arrigoni« v Izoli. Volitev se je udeležilo skoraj 90 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Med 35 novoizvoljenimi člani delavskega sveta je 26 žens, po narodnosti pa je 19 odbornikov Italijanov, 14 Slovencev in 2 Hrvata.

xxx

Po sklepu Gospodarskega sveta pri okrajnem ljudskem odboru v Kopru je podjetje »Vodovod« znižalo cene vode za domače potrebe od sedanjih 20 na 16 dinarjev za kubični meter. Nova cena velja od 1. aprila dalje.

xxx

Pred okrajnim sodiščem v Kopru sta bila obsojena zaradi tihotapstva Tržačana Ciro Tricarico in Josipina Gabrovič. Obtožena sta priznala, da sta z osebnim avtomobilom obtoženega Tricarica pretihopalila v jugoslovansko cono 42 kg kave in 160 kg riža. Del tega blaga sta na svoj račun prodala uslužbenca zadružne prodajalne v Škocjanu pri Kopru Anton Bonin in Marjan Kotrle, ki ju je sodišče obosodoilo na denarne kazni 50 tisoč in 40.000 din. Tricarica je sodišče obosodoilo na 8 mesecev, Gabrovičeva pa na 5 mesecev zapora. Sodnišče je hkrati odredilo zaplembo osebnega avtomobila, s katerim sta obtožena pretihapila.

Bertoki

Prednjiji teden je pri Bertolih vijeni šofer Karlo Zetko iz Trsta podrl Emila Jurinčiča iz Boršta in ga hudo poškodoval. Povzročitelja ne-

sreča je že pri koprskem stadionu ustavil službenec zaščitnika, ker ni imel predpisanih luči. Na zahtevo je zaščitniku pokazal osebno izkaznico, nato pa je brez nje zdrel naprej proti Trstu, dokler ni pri Bertolih podrl Jurinčiča. Ponesrečenemu je takoj pomagal organ narodne zaščite, nato pa so ga odpeljali s takšnjem v izolskem bolniču, kjer se bo dalj časa zdravil zaradi zlomljene noge in poškodb na glavi. Šoferja Zetka, ki je priznal svojo vinjenost, so odpeljali v zapor.

Piran

Prejšnji teden je izbruhnil v piranskih ladijedelnici na ladji »Vladimir Gortan« požar, ki ga je povzročil delavec Miro Stefančič s kisikovim varilnim aparatom. Gasilec in delavec je uspel požar pogasiti v dvajsetih minutah. Škoda znaša okrog 20 tisoč dinarjev.

XXX

Prejšnji teden so se učitelji piranske skupine pomenili o otroškem vrtcu v Portorožu in o raznih vprašanjih glede predelave snovi, učnih načrtov in o prestopu sposobnejših učencev na gimnazijo. Pogovorili so se tudi o novem učiteljskem zboru, ki ga nameravajo v kratkem ustanoviti. Ob zaključku so počastili spomini pokojnega Borisa Kideča z enominutnim molkom.

L. K.

Dekani

V soboto je gostovala v Dekanih igralska skupina iz Sv. Petra-Nova vas z veseljigrom »Micki je treba moža«. Gostje so s svojim temperamentnim podajanjem presemetili gledalce in želi zasluzeno poznanje. Večina od njih je bila prvič na odru in je zato njihov uspeh še toliko pomembnejši. Precej zaslug za uspehe igralske družine ima režiser Gojkovič in učiteljsko tamkajšnje osemljetke.

Hotel je ukrasti samo steklenico žganja?

Pretekli teden je hotel nekdo vlotil v vinsko klet koprskega gostinskega podjetja. Sosedni stanovalci so vlotilca pregnali, vendar pa so mu bili varnostni organi za petami in so ga prav kmalu prijeli. Vlotilec je bil 27-letni Surian Aldo iz Kopra in je izjavil, da je hotel ukrasti samo steklenico žganja. Po poklicu je Surian Aldo pek in zasluži mesečno 17.400 dinarjev. Ljudje se sprašujejo, ali si s to plačo ne bi mogel steklenice žganja kupiti, ampak mora zato vlotiti v vinsko klet?

V nedeljo bo v Borštu velika kulturna prireditev

Že lani je dramska skupina uprizorila Finžgarjevo »Razvalino življenja«, letos pa bo nastopila z Hudalesovo igro v treh dejanjih »Zelena vrvice«.

IZ TRŽAŠKIH VASI

Boršt

Clovek obstane, ko pride v slovensko vas Boršt pri Trstu in vidi obcesti veliki napis: Sant Antonio in boso. Kako naj razume, da je to Sv. Anton v gozdu, ko pa pri vsej dobrvi volji ne vidi gozda ne na levi, ne na desni strani in niti ne nad vasio. Če malo pozna živilo politiko Italije v teh krajinah, se bo kmalu spomnil na neštete »svetnike«, ki jih ima Italija in skoro ne ve kam z njimi. Tako je tudi prebivalcem slovenske vasi Boršt »poklonila« takega svetnika. (Čudno, da ni zraven dodala še prasiča.) S tem je hotela zbrisati tej vasi njen lepo slovensko ime. Koliko je v tem uspela, je pa drugo vprašanje. Prebivalci sami se držijo nekdajnega izvirnega imena. Sant'Antonio in boso pa sameva na tisti napisni deski kot obešenec na vistični deski.

Prelivalci Boršta se bavijo največ z živinorejo in mlekarstvom. Pa jim je to še premalo za skromno preživljvanje. Kar jim ne da zemlja, morajo nadomesiti z delom v Trstu. Potem gre za silo. Kot zidarji in zidarski pomočniki se zapošljajo v mestu. Poznami so tudi kot mizarji in kovači. Nekaj ljudi je zaposlenih v živilnici petroleja v Aquili.

Prelivalci Boršta se bavijo največ z živinorejo in mlekarstvom. Pa jim je to še premalo za skromno preživljvanje. Kar jim ne da zemlja, morajo nadomesiti z delom v Trstu. Potem gre za silo. Kot zidarji in zidarski pomočniki se zapošljajo v mestu. Poznami so tudi kot mizarji in kovači. Nekaj ljudi je zaposlenih v živilnici petroleja v Aquili.

Te dni so okoli zadružnega doma velike priprave. Se pozno ponoči je vse razsvetljeno, ker pridni fantje štijo in pripravljajo oder, napeljujejo elektriko in pripravljajo vse potrebno za nastop. Pri delu jih spremljajo veseli zvoki godbenikov, ki se učijo tudi do treh popolno. Zdi se skoraj neverjetno, da bi se bili v razmeroma kratkem času treh mesecov že toliko naučili. Teoretično so se učili že prej, instrumente pa imajo malo časa. Za vse to se moramo zahvaliti Vladimirju Prinčiču in Silvu Kodarinu, ki sta po dolgi v letih trajajoči dosegli, da je društvo dobilo instrumente.

Pevski zbor je še le pričel z delom, toda bo vseeno nastopil, ker so poviči pokazali veliko voljo do učenja.

Res bo za nas v nedeljo velik praznik. Namij je pripravljamo vse. Prvič se bo naše društvo predstavilo in pokazalo uspehe vztrajnega in potrivablega dela. Mdc.

Slavnik je zaživel

Preteklo nedeljo je imel Slavnik lepo število obiskovalcev, saj se je v lepem spomladanskem jutru zbralo na njegovem vrhu 65 ljubiteljev planin. Planinsko društvo Šežana je namreč dalo pobudo za ta prvi letoski meddržavni izlet P.D. Koper, Trst in Šežana. Medtem ko so bili Koprčani dobro zastopani, ne vemo, zakaj se vuhili niso odvzali planin-

Kobal Ciril.

Razstava plemenske živine na Pivki

Na Pivki (Št. Peter na Krasu) je v nedeljo bila velika živinorejska razstava, ki jo je priredila Splošna kmetijska zadruga Pivka ob sodelovanju vseh zadrug s področja občine. Zadruge so razstavljale govejo živino sivorjave pasme. Zlasti veliko zanimanje in priznanje so vzbujali trije krasni plemenski biksi, last zadruge Pivka. Na razstavi je bilo ocenjenih nad sto primerkov zelo lepih glav živine. Pnareditev predstavlja pomemben prispevek razvoju živinoreje, zlasti goveda sivorjave pasme, ki je za to področje najprikladnejša. Brko

BOVEC

Letos bomo v Bovcu prvič praznovali 26. april kot občinski praznik. Leta 1943 na ta dan so Nemci in Italijani ubili na Golobarju nad 30 bovških partizanov. V dopoldanskih urah bo v Bovcu komemoracija za padlimi.

*

V nedeljo je pri nas gostovalo KUD »Simon Gregorčič« iz Kobarida s koncertom slovenskih narodnih pesmi. Zapeli so nam kar 22 pesmi, umetnihi, narodni in partizanski. Poslušalci so nastopajoče sproti nagrajevali z būtnim ploskanjem, tako da so moralni nekateri pesmi celo ponoviti. Roja

Pred občinskimi in krajevnimi skupščinami Zvezze invalidov

Okraini odbor Zvezze vojaških invalidov je te dni razpostal organizacijam po terenu navodila o vprašanjih, ki naj bi jih člani obravnavali na svojih skupščinah. V kratkem izvečku prinašamo nekaj važnejših vprašanj.

Predvsem naj člani do podrobnosti pregledajo vsa vprašanja organizacije in posameznih članov. Obširno naj pojasnijo novi zakon o vojnih invalidih v Jugoslaviji, ki je bil raztegnjen tudi za eno B. Potrebitno je ugotoviti stanje članskih knjižic, socialno stanje posameznih članov in njihovih otrok in za osebne invalide zadevo knjižice za znižano vožnjo. Ugotoviti je treba vprašanje žolanja in dela otrok padlih borcev in uporabo njihovih invalidskih prejemkov. Ne opustiti razpravljanja o kulturno-prosvetnem delovanju članov in njihove vzgoje.

Za tem boljši izid skupščin je okrajin odbor ZVI v Kopru razpisal tekmovanje, ki obsegajo šest točk. Deseti najboljši občinskih in krajevnih invalidskih organizacij bo ob zaključku tekmovanja nagradjen. Prva nagrada je 15.000 din., druga 10 tisoč dinarjev in tretja 5000 dinarjev. Ostale nagrade so darila v knjižah in razno.

Na skupščinah bodo volili tudi delegatje za III. kongres ZVVI Slovenije, ki bo v drugi polovici meseca maja. Tekmovanje traja do začetka kongresa.

NEPOŠTENA POT

Pred dnevi, v zgodnjih jutrajnjih urah, se je kmet Vežnaver Jože iz Šmarj Št. 29 z nepoštenim namenom napotil v njive G. A. iz Šmarj ter pričel s krajo žice iz trte prede, ne misleč, da ga pri tem opazuje pošten državljan K. O., ki ga je zradi nepoštenega dejanja na škodo naših poštenih kmetov prijavil organom NZ. Organom NZ je kasneje pod težo dokazov priznal še več takih nepoštenih dejanj.

Ukradeno žico je zakopal pod kamnje v svoji njivi, toda tudi tam ni bila varna pred organi NZ. Osiodvan kmeti so bili zadovoljni, da jim je bila žica povrnjena, saj jo sami nujno rabijo v svojih vinogradih. Od oblasti pa pričakujejo, da bo pravici zadoščeno.

M. Milković.

do Jadra

Velika investicijska dela v Idriji

Idrija nudi danes tuju dokaj čudno sliko: sredina mesta je vsa prekopana, da človek le z največjo silo napreduje po ulicah. V teku so dela po regulacijskem načrtu, ki bodo dala Idriji res pravo mestno lice. Gradbeno podjetje »Zidgrada« je sicer obljubilo, da bodo ta dela do 1. maja končana, vendar dvomimo, da bo ta obljuba izpolnjena. Na samem trgu podpirajo sedaj štiri poslopja, ki bodo morala napraviti prostor novim, modernim stavbam. Kopljejo temelje novemu poslovnu poslopu, kjer bodo imele lepe prostore razne trgovine in Narodna banka, v drugem in tretjem nadstropju pa bo tudi nekaj modernih stanovanj. Tudi za stanovanjsko poslopje v Rožni ulici se že uravnava prostor. Te dni bodo oddana tudi dela na muzejski stavbi. Tudi rudnik napreduje s svojimi investicijskimi deli na več področjih, najhitrejše pri urejanju nove mikanice delavnice. Nov električni stroj že deluje na Inzaghijem jaku, s čimer bo rudnik pribranjil ogromno premoga, ki ga je do sedaj moral dovazati iz oddaljene železniške postaje v Logatcu. Do jeseni bo elektrificiran tudi jašek »Delac« in večstotletni prevoz premoga bo skoraj odpadel. Rudnik mora skrbeti tudi za svoje obolele rudarje, s čimer na letu izgublja mnogo delovnih dni. Ta problem bo letos rešen z zgraditvijo večjega okrevališča na bližnjem Vojškem v višini okrog tisoč metrov. Prav te dni so izbrali prostor, sredstva pa so že zagotovljena. Sprito vsega tega dela pa so nekoliko zastala dela na Vajenskem domu, ki naj morala biti letos končana. Tudi idrijsko plavilsko društvo je že začelo z uresničevanjem svojega letnega načrta. Začenja se dela na preureditvi plaminske koče na Hleviških planinah. V to kratko poročilo pa nismo zajeli še vseh manjših del, zato lahko zaključimo z ugotovitvijo, da je danes Idrija veliko delovisce, ki se je razvilo na podlagi naših ukrepov o decentralizaciji državne uprave in upravljanja podjetij po lastnih kolektivih.

L.S.

Nov kino projektor v Idriji

Z ureditvijo starega gledališča v Idriji je dobil kino lepe prostore, vendar je podjetje šepalo zaradi starele kina aparature, ki nam je že nekaj let kazala zelo medle slike. Mnogi, posebno mladina, so zato zatevali, da se v letošnji investiciji vnesе tudi kredit za nov kinoprojektor. Mestni odbor je moral ta predlog odkloniti, ker so pred njim stale druge, nujnejše potrebe. Vneti kino-obiskovalci pa niso odnehalni in so našli drugo rešitev, ki je zadovoljila obe stranki: večji del kredita je dal na razpolago Mestno klavno podjetje iz svojega ogromnega dobička, ki ga je ustvarilo lani in ki se menda suše okoli 10 milijonov. Do tu je vse v redu in vsi smo zadovoljni, le gospodinje so upravičeno povzdignile svoj glas in ugotovile, da bi to podjetje lahko delalo z manjšim dobičkom, če bi meso prodajalo nekakšne cene, česar bi bili veseli seveda tudi moški! Na to uho pa podjetje nič ne sliši, ker je prav zadnje dne meseč celo podražilo. Res je, da so za to dani nobivktivni pogoji, res pa je tudi, da se sme mese v mesecu tudi ceneje prodajati. Mogče pa bi bilo le dobro, če bi kolektiv te probleme še enkrat pretresal in nas razveselil še z novico o pocenitvi meša.

L.S.

Na Bloški planeti bodo obnovili šole

V poletnih mesecih bodo na Bloški planeti temeljito popravili tri šole. V ta namen so odobrili 1.700.000 dinarjev kredita. Občinski odbor sedaj razpravlja, kako bodo to vsto razdelili za obnovitvena dela šol v Novi vasi, pri Sv. Dubu in pri Sv. Trojici, kajti če bodo hoteli izvesti

vse načerte, bo potrebnih še nadaljnjih 700.000 din.

Pri Sv. Trojici se potegujejo, da bi stavbo razširili, oziroma dvignuti za eno nadstropje. Ta šolski okoliš ima nad 100 otrok in samo eno učilnico. Za ta dela pa bi potrebovali nad 2 milijona din. Pri Sv. Dubu bi morali dokončati popravila pri obnovi požgane šole, v Novi vasi pa bi bilo nujno potrebno popraviti na šoli streho, ograjo in okna. Ker bodo stroški za popravila teh dveh šol večji kot nakazani kredit, bodo morali vedno odbori v Novi vasi pri Sveti Trojici čim bolj smotreno izkoristiti nakazana sredstva.

Postojna

Pretekli teden je bil na osnovni šoli v Postojni roditeljski sestanek, ki je bil zelo dobro obiskan. Starši so z zanimanjem poslušali predavanje Franca Habeta o spolni vzgoji. Diskusija je pokazala, da so tako predavanje zelo potrebna, saj so celo v nižjih razredih odkrili nekaj primernov nemoralnih dejanj. Ugotovili so, da imajo otroci glede teh vprašanj premalo zaupanja do staršev in vzgojiteljev in da je temu kniva zlasti nepravilna domaća vzgoja. Sklenili so, da bi bilo treba ustanoviti v Postojni »Društvo prijateljev mladine« in »Vzgojno posvetovalničko«, ki bi lahko mnogo pomagala prdi vzgoji doraščajoče mladine.

L.B.

Invalidi so zborovali

V nedeljo so invalidi postojnskega okraja imeli svojo letno skupščino, na kateri so pregledali svoje delo v preteklem letu. Zabeležili so mnogo višnjih uspehov, morali pa bodo povečati svojo skrb vдовam in sirotom padlih borcev v NOV ter vključenju vseh članov v gospodarstvo. Razrešili so stari odbor in izvolili novega. Za predsednika so izvolili tov. Dimnika Adolfa, načelnika NU pri OLO.

Popoldne je SKUD »Stane Semščak« prikazal v kulturnem domu veselostno in je čisti dobiček od predstave namenil invalidski organizaciji. Vsekakor plemenita gesta, ki naj služi drugim za zgled!

Zvečer pa je bil v jamski restavraciji zabavni večer. Dobikek te predstavitve so namenili v glavnem skupni izlet po Jadranu. Brko

Hmelj v Loški dolini

Letos je začel občinski ljudski odbor Loške doline skupaj z družinami razpravljati o možnosti gojitve hmelja na tem področju. Po mnjenju strokovnjakov so za to ugodni pogoj, saj so ga pred mnogimi leti že gojili v Loški dolini.

Kmetovalec bo pomagal pri prvi poskuši okrajinljivemu ljudskemu odboru Celje-okolica, ki jim bo poslal tudi sadike. Rezultate gojitve hmelja v Loški dolini lahko z zanimanjem pričakujemo, saj je hmelj važna industrijska rastlina, ki prinaša lepe dohodek kmetom in državi. L.B.

Oživljeno kulturno prosvetno delo po vaseh

Na pobudo tovariša Matevža Haceata, sekretarja OK ZKS Postojna, je bilo sklenjeno, naj se pri vseh občinskih odborih SZDL v postojnskem okraju ustanove posebne kulturno-prosvetne komisije, ki bodo skrbele za razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti po vsej občini. Te komisije bodo zlasti skrbele za vsebinsko in stilsko dobro pripravljene različne proslave ob priliki državnih praznikov itd. ter priložnostne manifestacije ob raznih prilikah ne samo v občinskih središčih, marveč tudi po manjših vseh. Člani komisij bodo predvsem učitelji, ki so že po svojem poklicu osnovni nosilci prosvetne dejavnosti med najširšimi ljudskimi množicami. Brko

Kratke kulturne vesti

VRBOVO PRI ILIRSKI BISTRICI

Vaški aktiv LMS je v nedeljo končno postavil na oder težko pričakovan drama »Razvalino življenjac. Predstava je pri domačinih doživel velik uspeh in so številni gledalci nagrađili pozdravljalcem mladince z navdušenim ploskanjem.

*

KUD Planina je bilo v nedeljo s svojimi lutkami na Pivki, kjer je z »Zogico - nogico« doživel predoren uspeh. Še odrasli, posebno pa najmlajši, so bili navdušeni nad živimi lutkami in si jih že žele kmalu spet videti.

*

Vaški aktiv LMS iz Trnovega pri Ilirski Bistrici je v nedeljo gostoval v Jelšanah z igro »Košček srečec. Obisk je bil dober in tudi gledalci so bili zadovoljni z igro. Brko

xxx

V soboto so postojanski osmošolci priredili v Jamski restavraciji svoj tradicionalni maturantski ples. Imeli so prav dobro udeležbo. Dobiček od prireditve bodo porabili za izlet po Jugoslaviji ob zaključku šol. leta.

Udeleženke gospodinjskega tečaja v Kobaridu

Filatelistična lotterija v Kopru

Izvleček iz originalne liste žrebanja:

Glavni dobitki:

1. Kompletna zbirka znak zone B — je zadela srečka štev. 2803 — štev. dobitka 1776 prejelo filat. društvo Kočani Makedonija.

2. Serije STT — zadela štev. srečka 109, dobitek štev. 176, prejelo fil. društvo Sarajevo - BIH.

3. Zbirka serij STT, zadela srečka štev. 595, štev. dobitka 178, prejela Filatel. društvo Brod na Savi - Hrvatska.

4. Serije STT, zadela srečka štev. društvo Gornja Radgona.

5. Serije STT, zadela srečka štev. 983, štev. dobitka 180, prejelo Fil. društvo Slovence Košice Beograd.

6. Zbirka serij STT, zadela srečka štev. 3348, dobitek št. 181, prejel Perme Dušan, Koper.

7. Serije STT, zadela srečka štev. 3912, dobitek štev. 182, prejel tov. Debeljak - kmetijska šola Koper.

Posamezni dobitki:

1. UPU — 1949 — zadela srečka štev. 2385, dobitek št. 1, prejel S. Stanko, Koper.

2. UPU — 1949 — zadela srečka štev. 3270, dobitek št. 100, prejel Dr. Jurisevič, Koper.

3. UPU — 1949 — zadela srečka štev. 567, štev. dobitka 104, prejelo Fil. društvo Karlovac.

4. UPU — 1952 — zadela srečka štev. 2357, štev. dobitka 101, prejel Pikuž, Koper.

5. UPU — 1952 — zadela srečka štev. 1353, dobitek štev. 102, prejel tov. Turk, Makedonija.

6. 500 dinarska avionska znamka FLRJ — zadela srečka štev. 1981, štev. dobitka 120, prejelo Fil. društvo Kranj.

7. 100 — 1. žel. — bloki STT, zadela srečka štev. 1048, štev. dobitka 2, prejelo Fil. društvo Svetozarevo.

8. 100 — 1. žel. — bloki STT, zadela srečka štev. 3017, dobitek štev. 5, prejelo Fil. društvo Ljubljana.

9. 100 — 1. žel. — bloki STT, zadela srečka štev. 59, dobitek št. 7, prejelo Fil. društvo Maribor.

prejelo Fil. društvo Zagreb.

10. 1.000 lirska — AMG — cena A, zadela srečka št. 264, dobitek štev. 441, prejelo Fil. društvo Šibenik.

Ostali dobitki:

1. Kompletna serija Roj. dan maršala Titova so zadele srečke na štev. dobitka od 8 do 11 in od tek. štev. 23 do 33.

2. 1. maj 1948 — tripling, št. dobitka od 13. do 20.

3. Znamke Trubar-Marulič — STT — od tek. štev. 37 do 80 in od štev. 515 do vključno 1927.

4. Znamke FLRJ — Dan armije 150 dinarske od štev. 3991 do 4000.

5. 100 dinarske zelene avionske FLRJ od štev. 140 do 159 in od štev. 3910 do 3990.

6. Albumi »VUJNA« od štev. 197 do 200.

7. Vazduhoplovni zlet FLRJ znamke — od štev. 201 do 206 in od štev. 326 do 350.

8. Znameniti možje — znamke FLRJ — od štev. 207 do 235.

9. Razstavni bloki Filatelistične razstave v Kopru 1952 od štev. 187 do 193.

10. 100 dinarske športne STT — od štev. 194 do 126.

11. Znamke FLRJ — TBC, RK in Marulič-Trubar — STT od štev. 237 do 265.

12. VI. kongres ZKJ z FLRJ in Trubar STT od štev. 266 do 295.

13. Znamke FLRJ — balkaniada in Marulič STT od štev. 296 do 325.

14. 100 let žel. FLRJ od štev. 351 do 379.

15. Znamke FLRJ — maršal Tito 50 — od štev. 380 do 410.

16. Dan mornarice — FLRJ 50 — od štev. 411 do 440.

17. Znamke cone A od štev. 442 do 476.

18. Znamke FLRJ — razno — nominalna vrednost 45 din. od štev. 477 do 544.

19. Znamke 100 let žel. STT štev.

Taka obsodba ni vzgojna

Pijan šofer smrtno povozil voznika, ranil drugega, ubil dva konja — obsojen samo na pol drugo leto zapora.

Pred dnevi se je pred okrajnim sodiščem v Sežani zagovarjal Kačič Jožef, rojen v Brezovici, stanovanec v Sežani, šofer tovornjake avtomobila Okrajne zadružne zveze v Sežani. Imenovan je bil obtožen, da je dne 31. januarja tega leta okoli 19. ure, ko je vozil v Sežano na cesti med vasmi Črnink in Petrinjami v menjem večeru in v vinjenem stanju zavozil na levo stran ceste ter se takoj zaletel v dva voznika: Mihaela Antonu iz Gradišča in Valenčiča Milana iz Javorja, ki sta vozila po pravi desni strani v razdalji 10 m eden od drugega s prižganimi svetilkami — petrolejki in pravilno držeč konje za užitev.

Pred dnevi se je pred okrajnim sodiščem v Sežani zagovarjal Kačič Jožef, rojen v Brezovici, stanovanec v Sežani, šofer tovornjake avtomobila Okrajne zadružne zveze v Sežani. Imenovan je bil obtožen, da je dne 31. januarja tega leta okoli 19. ure, ko je vozil v Sežano na cesti med vasmi Črnink in Petrinjami v menjem večeru in v vinjenem stanju zavozil na levo stran ceste ter se takoj zaletel v dva voznika: Mihaela Antonu iz Gradišča in

Večno bo živel spomin na 4000 žrtev

Sredi zelene ravnine ob zalivu v severozapadnem delu otoka Rab je pokopališče, kjer ne vidis kamnitih spomenikov na cipresi ne s pšenikom posutih poti. Vidis samo grobov s slovenskimi imeni. To so grobovi slovenskih fantov, mož, zena, otrok. Morali so umreti, ker je tako zahtevala fašistična tiranija. Stiri tisoč žrtev... To pokopališče je obtežka, ki je italijanski imperij izkoristil ne morec.

Bilo je v juliju leta 1942. Na otok Rab so prislele močne enote fašistične vojske. Razlede so se po vsem otoku, največ pa se jih je vgnezdilo okrog ravnine, kakšnih 5 km od pristanišča. Vrhovni komandant te reparske bande je bil polkovnik Vincenc Cuijil. Kmetot je ukazal, naj počistijo zemljo na ravni, naj pospravijo z nje koruze in posecejo oltike. Potem so pripeljali vojaki bodeči žico z njo na gosto ogredili velik del ravnine. Domacinom, ki so jih vpraševali, kaj namenarjava, so na kratko odgovarjali: »Tu bo koncentracijsko taborišče slovenskih upornikov!«

V Sloveniji je takrat divjala konfuzija, v kateri je v zemlji romponir pompol sodelovalo nad 60.000 italijanskih vojakov. Hoteli so uničiti partizane. To naj bi bil uvod v uničenje vsega slovenskega ljudstva. Zato je razumljivo, da fašistični krivoloki pri včesnjem niso dosti izbrali, ampak so požigali cele vase, prehvaljujejo pa so s golini ponovno v intenziteti na otok Rab.

Kones julija so prisli na otok prvi interniranci: družine z otroki in starci vred... Karabineri so jih odigrali kakor čred živali v taborišče, jim zeleni denar in hrano, ki so jo prinesli od doma, locili moštke od žensk in stroki ter jih razdelili po šotorih: po 6 oseb v en šotor. Naslednji dan se je spet zila v taborišče žalostna procesija slovenskih obanditov. Dan za dan so prihajali, dokler ni bilo taborišče polno – šotor pri šotoru, v vsakem šotoru 6 ljudi. Potem so ogredali še drugi del ravnine. Nastalo je novo taborišče, kamor so zgnali ženske, otroke in starce.

Interniranci so bili odrezani od

sveta. Fašistična komanda ni pustila, da bi pisali domov, niti da bi dobivali pošto in pakete od domova. Fašistični načrt je bil več ko zverinski: obanditi naj v taborišče slurajo, naj pomoru gladi in vlagajo. Najprej so začeli umirati otroci, ker jima matere niso mogle dati mleka. Potem so začeli umirati odrasli. Vsak dan več je bilo mlincev, vsak dan je bil daljši pogrebni spreved. Najhujše je bilo v mesecu decembru. Takrat je bilo taborišče podobno mrtvašnicu živih okostja.

F. S.

Herojska smrt dveh pomorskih častnikov

Bila sta to častnika bivše jugoslovenske vojne mornarice, poročnika vojnne ladje Sergej Mašera, načelnika ročaj iz Gorice, in Milan Spasić, sin svobodomisne Srbeije iz Beograda. Ko je bila obnovljena srpska kapitulacija, je poročnik rušilec Zagreb izdal povelje, da posadka zapusti ladjo. Mašera ter Spasić sta povelenje odločno upravila in izvajala, da bosta ostala na ladji in jo branila. Svoja beseda sledila džidži, 17. aprila 1941 – okrog 5. ure popoldan – sta hrabra častnika dvignila v zrak rusilci Zagreba in skupaj z njim po-

ginila. Zgodaj zjutraj je bučni šum italijanskega bokokotarskega prebivalstva v jugoslovenskih bombarderjev začel vzemljati fontne, podkese ladje, ves na rod. Zmerni prati so začeli metati svoj velikomocni pozdrav – bombe, ki so rusele in ubiale. Kmalu je bila nebo prekrito z oblaki črnega dima. Sovražniki je ubijali, nastopajoči so odgovorili.

Rusilci Zagreba je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić, torpedni častnik. Ostale ladje, rusilci, torpiljarke ter podmornice so menjale svoja sidrišča v zaluhi in prizakovali ponovno napovedi.

Na rušilcu Zagrebu je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić, torpedni častnik. Ostale ladje, rusilci, torpiljarke ter podmornice so menjale svoja sidrišča v zaluhi in prizakovali ponovno napovedi.

Huda borba se je ponovila dne 13. aprila. Hudo je bilo tudi 14. aprila.

15. april pa ni bil dan kot prejšnji.

Poveljnik rušilca Zagreba je okrog 3. ure popoldan prepovedal, da se streli na sovražnika. To je bilo precej nerazumljivo ladjiški posadki, posebno že Mašeru in Spasiću. Čez nekaj ur je poveljnik ladje sporočil o kapitulaciji. Z drugimi besedami je to pomenilo zapustiti rušilce in ga izročiti sovražniku. Milan Spasić je zletel v zrak in z njim oba častnika, Mašera in Spasić. Ve-

čna 6. aprila je bilo v Boki Kotorski več ladji bivše jugoslovenske vojne mornarice, med njimi tudi ponosni rušilec Zagreba.

Bi je praznik. Ljudje so brezbrinjeno spali. Ničesar se ni našel, da bo do tega dne skalfen velikonočni običaji majhnih ribiških naselbin v Boki Kotorski. Na nevadno lep, v sončen apriški dan je ostal vsem ljudem globoko v spominu.

Toda fašistični piloti katoliške Italije niso pustili, da bi mirno in govorljivo prezivelo velikonočne prazni-

ke. Zgodaj zjutraj je bučni šum italijanskega bokokotarskega prebivalstva v jugoslovenskih bombarderjev začel vzemljati fontne, podkese ladje, ves na rod. Zmerni prati so začeli metati svoj velikomocni pozdrav – bombe, ki so rusele in ubiale. Kmalu je bila nebo prekrito z oblaki črnega dima. Sovražniki je ubijali, nastopajoči so odgovorili.

Rusilci Zagreba je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić, torpedni častnik. Ostale ladje, rusilci, torpiljarke ter podmornice so menjale svoja sidrišča v zaluhi in prizakovali ponovno napovedi.

Huda borba se je ponovila dne 13. aprila. Hudo je bilo tudi 14. aprila.

15. april pa ni bil dan kot prejšnji.

Poveljnik rušilca Zagreba je okrog 3. ure popoldan prepovedal, da se streli na sovražnika. To je bilo precej nerazumljivo ladjiški posadki, posebno že Mašeru in Spasiću. Čez nekaj ur je poveljnik ladje sporočil o kapitulaciji. Z drugimi besedami je to pomenilo zapustiti rušilce in ga izročiti sovražniku. Milan Spasić je zletel v zrak in z njim oba častnika, Mašera in Spasić. Ve-

čna 6. aprila je bilo v Boki Kotorski več ladji bivše jugoslovenske vojne mornarice, med njimi tudi ponosni rušilec Zagreba.

Toda fašistični piloti katoliške Italije niso pustili, da bi mirno in govorljivo prezivelo velikonočne prazni-

ke. Zgodaj zjutraj je bučni šum italijanskega bokokotarskega prebivalstva v jugoslovenskih bombarderjev začel vzemljati fontne, podkese ladje, ves na rod. Zmerni prati so začeli metati svoj velikomocni pozdrav – bombe, ki so rusele in ubiale. Kmalu je bila nebo prekrito z oblaki črnega dima. Sovražniki je ubijali, nastopajoči so odgovorili.

Rusilci Zagreba je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić, torpedni častnik. Ostale ladje, rusilci, torpiljarke ter podmornice so menjale svoja sidrišča v zaluhi in prizakovali ponovno napovedi.

Huda borba se je ponovila dne 13. aprila. Hudo je bilo tudi 14. aprila.

15. april pa ni bil dan kot prejšnji.

Poveljnik rušilca Zagreba je okrog 3. ure popoldan prepovedal, da se streli na sovražnika. To je bilo precej nerazumljivo ladjiški posadki, posebno že Mašeru in Spasiću. Čez nekaj ur je poveljnik ladje sporočil o kapitulaciji. Z drugimi besedami je to pomenilo zapustiti rušilce in ga izročiti sovražniku. Milan Spasić je zletel v zrak in z njim oba častnika, Mašera in Spasić. Ve-

čna 6. aprila je bilo v Boki Kotorski več ladji bivše jugoslovenske vojne mornarice, med njimi tudi ponosni rušilec Zagreba.

Toda fašistični piloti katoliške Italije niso pustili, da bi mirno in govorljivo prezivelo velikonočne prazni-

ke. Zgodaj zjutraj je bučni šum italijanskega bokokotarskega prebivalstva v jugoslovenskih bombarderjev začel vzemljati fontne, podkese ladje, ves na rod. Zmerni prati so začeli metati svoj velikomocni pozdrav – bombe, ki so rusele in ubiale. Kmalu je bila nebo prekrito z oblaki črnega dima. Sovražniki je ubijali, nastopajoči so odgovorili.

Rusilci Zagreba je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić, torpedni častnik. Ostale ladje, rusilci, torpiljarke ter podmornice so menjale svoja sidrišča v zaluhi in prizakovali ponovno napovedi.

Huda borba se je ponovila dne 13. aprila. Hudo je bilo tudi 14. aprila.

15. april pa ni bil dan kot prejšnji.

Poveljnik rušilca Zagreba je okrog 3. ure popoldan prepovedal, da se streli na sovražnika. To je bilo precej nerazumljivo ladjiški posadki, posebno že Mašeru in Spasiću. Čez nekaj ur je poveljnik ladje sporočil o kapitulaciji. Z drugimi besedami je to pomenilo zapustiti rušilce in ga izročiti sovražniku. Milan Spasić je zletel v zrak in z njim oba častnika, Mašera in Spasić. Ve-

čna 6. aprila je bilo v Boki Kotorski več ladji bivše jugoslovenske vojne mornarice, med njimi tudi ponosni rušilec Zagreba.

Toda fašistični piloti katoliške Italije niso pustili, da bi mirno in govorljivo prezivelo velikonočne prazni-

ke. Zgodaj zjutraj je bučni šum italijanskega bokokotarskega prebivalstva v jugoslovenskih bombarderjev začel vzemljati fontne, podkese ladje, ves na rod. Zmerni prati so začeli metati svoj velikomocni pozdrav – bombe, ki so rusele in ubiale. Kmalu je bila nebo prekrito z oblaki črnega dima. Sovražniki je ubijali, nastopajoči so odgovorili.

Rusilci Zagreba je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić, torpedni častnik. Ostale ladje, rusilci, torpiljarke ter podmornice so menjale svoja sidrišča v zaluhi in prizakovali ponovno napovedi.

Huda borba se je ponovila dne 13. aprila. Hudo je bilo tudi 14. aprila.

15. april pa ni bil dan kot prejšnji.

Poveljnik rušilca Zagreba je okrog 3. ure popoldan prepovedal, da se streli na sovražnika. To je bilo precej nerazumljivo ladjiški posadki, posebno že Mašeru in Spasiću. Čez nekaj ur je poveljnik ladje sporočil o kapitulaciji. Z drugimi besedami je to pomenilo zapustiti rušilce in ga izročiti sovražniku. Milan Spasić je zletel v zrak in z njim oba častnika, Mašera in Spasić. Ve-

čna 6. aprila je bilo v Boki Kotorski več ladji bivše jugoslovenske vojne mornarice, med njimi tudi ponosni rušilec Zagreba.

Toda fašistični piloti katoliške Italije niso pustili, da bi mirno in govorljivo prezivelo velikonočne prazni-

ke. Zgodaj zjutraj je bučni šum italijanskega bokokotarskega prebivalstva v jugoslovenskih bombarderjev začel vzemljati fontne, podkese ladje, ves na rod. Zmerni prati so začeli metati svoj velikomocni pozdrav – bombe, ki so rusele in ubiale. Kmalu je bila nebo prekrito z oblaki črnega dima. Sovražniki je ubijali, nastopajoči so odgovorili.

Rusilci Zagreba je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić, torpedni častnik. Ostale ladje, rusilci, torpiljarke ter podmornice so menjale svoja sidrišča v zaluhi in prizakovali ponovno napovedi.

Huda borba se je ponovila dne 13. aprila. Hudo je bilo tudi 14. aprila.

15. april pa ni bil dan kot prejšnji.

Poveljnik rušilca Zagreba je okrog 3. ure popoldan prepovedal, da se streli na sovražnika. To je bilo precej nerazumljivo ladjiški posadki, posebno že Mašeru in Spasiću. Čez nekaj ur je poveljnik ladje sporočil o kapitulaciji. Z drugimi besedami je to pomenilo zapustiti rušilce in ga izročiti sovražniku. Milan Spasić je zletel v zrak in z njim oba častnika, Mašera in Spasić. Ve-

čna 6. aprila je bilo v Boki Kotorski več ladji bivše jugoslovenske vojne mornarice, med njimi tudi ponosni rušilec Zagreba.

Toda fašistični piloti katoliške Italije niso pustili, da bi mirno in govorljivo prezivelo velikonočne prazni-

ke. Zgodaj zjutraj je bučni šum italijanskega bokokotarskega prebivalstva v jugoslovenskih bombarderjev začel vzemljati fontne, podkese ladje, ves na rod. Zmerni prati so začeli metati svoj velikomocni pozdrav – bombe, ki so rusele in ubiale. Kmalu je bila nebo prekrito z oblaki črnega dima. Sovražniki je ubijali, nastopajoči so odgovorili.

Rusilci Zagreba je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić, torpedni častnik. Ostale ladje, rusilci, torpiljarke ter podmornice so menjale svoja sidrišča v zaluhi in prizakovali ponovno napovedi.

Huda borba se je ponovila dne 13. aprila. Hudo je bilo tudi 14. aprila.

15. april pa ni bil dan kot prejšnji.

Poveljnik rušilca Zagreba je okrog 3. ure popoldan prepovedal, da se streli na sovražnika. To je bilo precej nerazumljivo ladjiški posadki, posebno že Mašeru in Spasiću. Čez nekaj ur je poveljnik ladje sporočil o kapitulaciji. Z drugimi besedami je to pomenilo zapustiti rušilce in ga izročiti sovražniku. Milan Spasić je zletel v zrak in z njim oba častnika, Mašera in Spasić. Ve-

čna 6. aprila je bilo v Boki Kotorski več ladji bivše jugoslovenske vojne mornarice, med njimi tudi ponosni rušilec Zagreba.

Toda fašistični piloti katoliške Italije niso pustili, da bi mirno in govorljivo prezivelo velikonočne prazni-

ke. Zgodaj zjutraj je bučni šum italijanskega bokokotarskega prebivalstva v jugoslovenskih bombarderjev začel vzemljati fontne, podkese ladje, ves na rod. Zmerni prati so začeli metati svoj velikomocni pozdrav – bombe, ki so rusele in ubiale. Kmalu je bila nebo prekrito z oblaki črnega dima. Sovražniki je ubijali, nastopajoči so odgovorili.

Rusilci Zagreba je bil kmalu zavzet v džidži. Topnički ogenj na rušilcu je upravljal ponorenč vojne ladje Sergej Mašera, topnički častnik. Pomačil mu je njegov zvesti tovarš, poročnik Milan Spasić,

Pomenek o učiteljišču

Ali morda veste, koliko ur pouka imata na teden učiteljiščnik zadnjega, to je četrtega letnika? Triinštirideset! To je približno sedem ur dnevno. Dodajte k temu na dan vsaj še tri obvezne učne ure v dijaškem domu, pa se bo njihovo število povzpelo na deset. Sedem ur dnevno mu toraj trpmo v mlado glavo sve mogoče v nemogče znanje in v nadaljnjih treh ali petih urah mora izvršiti svoje pismene naloge in si usvojiti ter utrditi novo snov.

Deset, enajst, dvanajst ur dnevno! In to dan za dan, mesec za mesec, leto za letom. Ali se vam ne zdi, da je to nekoliko preve?

Deset, enajst, dvanajst ur dnevno, ko cvete zunaj pred okni pomlad, ko si mlado telo želi gibanja in sonca, ko si človek tako želi lepih knjig in filmov in teatra in koncertov in tihih pomenkov.

Pa je že tako. Učni načrt ne pozna ne pomladne drugih letnih časov razen tistega kratega poglavja pri matematični geografiji. To je strog in neusmiljen gospodar in z njim se ne da kar tako barantati. Učni načrt pravi: triinštirideset tedenskih učnih ur je nujno potrebnih, da vsaj za silo izoblikuje mladega učitelja in konec razgovora. Kam pa sicer misli strpani vse učne predmete, kakor so na primer slovenščina in italijsčina, občna pedagogika in zgodovina pedagogike, didaktika in metodika, psihologija in logika, uvod v filozofijo in moralna vzgoja, zgodovina in zemljepis, nauk o naši družbeni in državni ureditvi, matematika in fizika, biologija in higiena, risanje in telovadba?

Da, prav ima učni načrt. Toliko predmetov poučujemo v četrtem letniku učiteljišča. Nima pa prav, če trdi, da je to konec razgovora. Ne, k sreči se tu razgovor šele pričenja.

Učiteljski poklic je čuda težak in zahteven. Od tebe ne zahteva samo širokega znanja ampak tudi to, da znaš to znanje tako podajati, da te bo otrok razumel, od tebe ne zahteva samo tega, da otroka nekaj naučiš ampak tudi to, da znaš oceniti, kaj bo otroku nekoč koristilo in kaj bi njegov spomin po nepotrebrem obrenenjevalo. Pri izvrševanju svojega poklica pa ne smeti za trenutek pozabiti, da vzgajaš svobodnega državljanja svobodne države in da je od tebe in od tvojega dela v veliki meri odvisno, kakšen bo ta mladi rod.

Pa to je samo ena, čeprav najvažnejša stran tvojega dela. Že po svojem prirodnem poslanstvu je učiteljiščnik, da vodi, usmerja prosvetno in kulturno delo v mestu, predvsem pa na vasi, kjer je in bo še dolgo ostal včasih edini, v vsakem primeru pa najvažnejši, pobudnik vsega napredka.

O, učiteljski poklic je čuda težak in zahteven.

Ne zahteva samo dobrega šolskega spričevala in dobrega metodičnega znanja, temveč zahteva predvsem ljubezni do ljudstva in do otrok, mnogo, mnogo požrtvovalnosti in včasih, če smo odkriti, tudi nekaj samozatajevanja.

Ali bo naš mladi naraščaj tej nalogi kos? O, da, mi čvrsto verujemo v to.

Naš kraj je majhen in vsi slovenski učitelji še bolj ali manj poznamo in to ne samo na videz, temveč tudi po mišljenju, po nagnjenju in po navadah. In če ob priliki zvemo, da se je kaka mlada učiteljica, kak mlad učitelj, recimo v Krkavčju vrzel na delo, da kljub mnogim čeh ali kjerklisibodi z vso ljubezljavam pri svojem šolskem delu dosegla lepe uspehe, da prireja že tretje odruško igro v svoji vasi, tedaj je toplo pri srcu. Viš ga, fanta, si mislimo in pri tem smo čisto na titem ponosni nanj.

Včasih se seveda tudi zgodi, da zvemo stvari, ki nam ne delajo ne časti in ne veselja in potem premisljamo: kdo je kriv, da ni izpolnil našega pričakovanja, ali mi, ki smo gaučili in vzgajali, ali on sam?

Mislim, da si ob takih primerih ne smemo prati rok. Pri vsakem takem primeru je tudi nekaj naše osebne krvide, čeprav samo te, da nismo mlademu človeku pravčasno svetovali, naj zapusti učiteljišče in naj si izbere drug poklic. Veličko pomanjkanje učiteljev v povo-

nih letih nas pri tem le delno opravičuje.

Ob takih prilikah pa se pojavlja pred nami še tretje vprašanje: Ali daje učiteljišče v svoji današnji obliki, s svojo današnjo strukturo, svojim učnim sistemom in programom zadostno opremo na pot svojim mladim absolventom?

Ce mislimo pri tem zgolj na šolsko učenost, na njihovo pedagoško in metodoško usposobljenost za izvrševanje učiteljskega poklica, potem je odgovor še nekam pritrilen, če se pa spomnimo na družbeno vlogo učitelja na vasi, na naloge, ki jih postavlja preden vsakdanje življenje in ki jih bo nujno moral reševati, potem moramo priznati, da ga šola za tako delo ni v zadostni meri usposobila.

Ce govorim s katerimkoli mladim učiteljem, ki je pred letom ali dve ma zapustil šolo, ti bo vsakdo rad priznal, da je med teorijo in praksijo le velika razlika. Marsikdaj je postavljen pred pedagoški problem, ki mu ne ve rešitve, in če še tako brska po zakladnici šolskega znanja, ki si ga je pridobil v onih znamenitih triinštiridesetih urah. Prav tako velike probleme, ali pa še mnogo večje, pa postavlja preden tudi družbeno življenje na vasi sami. Stoletna praksa potrjuje, da učiteljevo znanje ni nikoli dovolj obeseno, nikoli dovolj globoko.

Razumljivo je, da mu vsega potrebnega znanja šola ne more dati. Mnogočesa se bo v življenju sam naučil, mnogočesa pa ga bo tudi življenje naučilo. Toda vse to nam ne pomaga mimo dejstva, da je sistem naših učiteljišč nezadovoljiv, da bo treba nekaj v tem šolskem sistemu le izpremeniti in učiteljišče reorganizirati.

To vprašanje je že dolga desetletja predmet živahnih razprav mnogih pedagogov.

Nekateri vidijo rešitev v petletnem učiteljišču, drugi predlagajo gimnazijsko maturo in enoletni pedagoški tečaj, tretji so za gimnazijsko maturo in kompletno višjo pedagoško šolo, četrti pa zahtevajo za učitelje popolno akademsko izobraženje.

Za katero od teh neštetih možnosti se bomo odločili?

Cisto jasno je, da nas pri reševanju tega vprašanja ne sme zanesti predaleč. Predaleč pa bi bilo vsi isto, kar bi prehitevalo naš splošni razvoj in kar ne bi bilo v mejah naših realnih možnosti.

Naše šolske oblasti so se odločile za petletno učiteljišče. S šolskim letom 1951/52 je bil uveden v prve letnike odgovarjajoči učni načrt in leta 1956 nam bo dalo prve maturante s petletnim učiteljiščem.

Grška je poleg Norveške med vsemi evropskimi deželami najbolj navezanata na morski promet glede na ujene mnoge zalive in otoke, kar je njenje prebivalce že v nekdanosti prisililo k mornarstvu. Tako je tudi nastal najstarejši mornarski opos, Homerjeva »Odiseja«. V njem igrajo otoki največje vlogo. Središče dejavnosti se vrši na zapadnjonskih otokih ob vhodu v Jadransko morje in doživljaji potovanja se odigravajo povsem na otokih. Prvi se odigra na sredozemskem otoku, v starem veku imenovanem Menings, na novih zemljeviščih pa je označen z imenom Djerba. Naslednji doživljaj spada v Sicilijo, kjer se vrši groznotno srečanje Odiseja z enookim ciklopom Polifemom, kar je v zvezi z vulkanom Etna. Strašno rjevanje počasti, metafne kamenja, deroci krvavi vrelec iz prebodenega očesa, ki naj predstavlja tekočo lavo in še druge vulkanske pojave. Nadalje pride junak do plavajočih otokov boga vetrov Eola in skupini Liparskih otokov. Se pisanje starega veka so ugotovili, da so bili ti plavajoči otoki veliki bloki lave, izbruhane iz vulkana.

V podobnih oblikah se odigravajo vsi doživljaji Odiseja. Sirene naj bi bili slusal na otoku Kapri. Hudobno čarovnico Kirkko pa je srčal na otoku Eea, lokacija tega otoka pa ni doznama, nekaj časa so za tega šteli Malto, na kateri naj je Odisej preživel 7 let. Tako naj bi bila Itaka na otoku Korfu.

Večkrat se v Odiseji omenjajo otoki na daljnem zapadu, imenovani »Otoki srečnih«. Že Feničani in Grki so pripovedovali o prelepih oto-

nih letih nas pri tem le delno opravičuje. Novi učni načrt ne pomeni samo porazdelitve zelo obširne učne snovi na pet let namesto na štiri leta, temveč pomeni dokaj več. Novi učni načrt skuša olajšati prehod iz šole v življenje in uvaja zato v pete letnike nove oblike dela, predvsem seminarskega dela, predvideva pa tudi dvomesečno prakso mladih kandidatov na osnovnih šolah, pod vodstvom najboljših učiteljev.

Kako se bo novi učni načrt obnesel v praksi, ne vemo. Nobena tajnost ni, da gledajo nanj sestavljalci sami z dokaj kritičnim očesom, in nobena tajnost ni, da ni pod soncem ničesar dokončega.

Novi učni načrt ni rešil vprašanja družbenih vlog učitelja na vasi, čeprav pomeni koncem koncem korak naprej.

J. L.

S »KROGOM S KREDO« iz začaranega kroga

Uspela uprizoritev koprskega Ljudskega gledališča

Besedno igro v naslovu popolnoma opravičuje zadnja uprizoritev koprskega gledališča. Vajeni smo bili namreč gledati na koprsko gledališče kot na nebogljčenka, ki dolgo ne more shoditi, pa čeprav je gledališče po številu predstav nekakovo zadostilo splošnim zahtevam. Tako lahko zapišemo šele sedaj, ko smo gledali uprizoritev Klabundovega »Kroga s kredo«.

Staro kitajsko pripovedko o prelepi šestnajstletnici Čang-Haitang, izkorisčevalskem mandarinu Ma in plemenitem princu Pao, je po kitajskem izvirniku priredil nemški dramatik Klabund (Alfred Henschke), poslovenil pa Oton Župančič. Že te okolnosti govore, da gre za kvalitetno, prijetno delo, ki mo-

ra zaradi egzoticnosti, globoke človečnosti in etičnih vrednot pritegniti pozornost igralcev in gledalcev. Kljub temu, da je doživelja prepečnute precej sprememb po evropskemu okusu, nam le pokaže strogo družbeno razliko fevdalnega reda na Kitajskem, ki ga v malih ljudeh ureja verska miselnost, da mora biti žena sužnja možu, otrok staršem in vsi pa božjim in cesarskim postavam. Redki so, ki se poskušajo upirati tisočletni uzakonjenosti in zato teče življenje mirno, vsakdanje, kot se preliva Rumena reka po širnih kitajskih ravninah. Nad vso to enoličnostjo in trpko vdanostjo v čudo pa tretipa nežna orientalska poezija. A tudi to enoličnost poskuša prekiniti bratovščina »Belega lotosa«, nosilec napredne in revolucionarne miselnosti. Zaradi etičnih načel dela pa konce ne more biti drugačen, kot da so dobrin pošteni poplačani, hudobni in hiravski pa kaznovani.

Igor Pelan se je v Kopru prvič predstavil s »Krogom s kredo« kot režiser. Da je predstava uspela, je v največji meri njegova zasluga. Ob efektni scenariji mu ni bilo treba iskati drugih zunanjih privlačnosti in se je laže poglobil v vsebinsko dela in izkoristil osvajajočo silo besedila. Prav tako mu je uspelo, da je iz številnih igralcev izobiloval enoto igralsko skupino, ki je zvesto sledila njegovim režijskim zamislim.

V glavni vlogi se je predstavila koprskemu občinstvu Marga Filec. Mlada Haitang je z globoko čutvenostjo in prijetnim govorom gledalce prepričala. Nadarjena igralka je vsekakor pridobitev za naše gledališče. Janez Varšek, tudi nov in mlad igralec, je poustvaril lik mandarina Ma. Pri njem je čutiti igralske sposobnosti, vendar se moti način govorja, ki se zdi preveč priuren. Odlično se je izkazal tudi Evgen Frelih v vlogi zvodenika Tonga, Oskar Venturini kot sodnik Ču-ču, Majda Skrbinškova v vlogi babice, Stana Mlakarjeva kot mandarinova prva žena Yu-Pei ter Ernest Zega kot Cao. Vse kaže, da sta Pušnarju (Cang-Ling) in Tomšiču (princ Pao) vlogi manj ležali in zato ju nista tako zadovoljivo izobilovala. Isto velja za vlogo Haitangine matere Lojzke Gabrovčeve.

K uspehu je pripomogla tudi originalna glasba Vladimirja Lovca.

Da je predstava uspela, so mnenja tudi strokovnjaki iz Ljubljane, ko so primerjali uprizoritev istega dela v Postojni in v Šentjakobskega gledališču v Ljubljani.

Mandarin Ma kupi Čang - Haitang-o. Prizor iz prve slike: Z leve na desno: Tong (Evgen Frelih), Čang - Haitang (Marga Filec), Ma (Janez Varšek) in princ Pao (Viljem Tomšič).

KULTURNI DROBIŽ

IZID NATECAJA ZA SPOMENIK POLITICNEMU JETNIKU

PREDKIM je bil zaključen natečaj za spomenik neznanemu političnemu jetniku. Vsa prispeva dela so po zaključku natečaja razstavili v galeriji Tate v Londonu. Večina del je bila zasnovana abstraktno, v obliki kletke ali rešetke. Prvo nagrado (4500 funtov Šterlingov) je dobil angleški kipar Ray Butler. Njegov načrt predstavlja neke vrste taboriščni stolp, okoli katerega so razmeščene tri silhuite. Madžarski emigrant, slikar Laszlo Szilvassi, je iz protesta poškodoval maketo. Sam se je prijavil policiji in rekel, da kot blivši jetnik protestira proti ne-

humanemu umetniškemu stališču, ki izraža težnjo po svobodi z nekimi modeli, ki bi lahko služili le za svečenike.

»THE OUTSIDER«. Richard Wright, ameriški pisatelj črnskega rodu, ki ga poznamo tudi mi po nekaj prevodih, je napovedal nov roman »The Outsider«. Beseda je težko prevedljiva in pomeni človeka, ki se ne more ali noče vključiti v neko družbo ali skupnost. Roman bo vzbudil veliko zanimanje, kajti založba napoveduje, da je to pisateljev osebni obračun s kominformistično ameriško komunistično partijo, katere član je bil Wright do leta 1944.

Zdaj živi Wright v Parizu in ne deluje politično. Med vsemi črnskimi pisatelji je imel nedvomno največ uspeha.

OTOKI

v zgodovini in pripovedkah

kih v Oceanu, s katerimi so tržili. Ti se najbrž nanašajo na Madeiro in na Kanarske otoke. Še o mnogih drugih otokih je govorja v epusu. Zanimivo je ime Pharo, otok ob izložju Guadalquivirja v Španiji in je okrog 530 pred n. št. propadel zaradi progona Kartagine. Historiki trdijo, da mesto, ki ga je Pharo imenoval Atlantico, stoji še danes ne kot otok v delti, marveč kot kopni del Španije.

V grški mitologiji imajo otoki veliko vlogo. Otok Delos naj bi plaval po morju in se še ustalil, ko je Leta rodila Apola in Artemido. V več pravljicah je omenjena skupina Santorinskih otokov na jugu Egeja. Pričevanja iz biblije govorijo o zatemnitvi Egipa v 16. stoletju pred n. št. so zdaj impozantan tempel bogu sonca, ostanek so še danes vidni. V 4. stoletju pred n. št. je raziskovalec Pythea iz Marsilje z ladjo obkrožil Britanijo, da se je preprečil, ali je otok ali kopno. Njegovemu poročilu pa niso verjeli in v Rimu so še za čas Cezarja radi razpravljali o tem vprašanju. Šele Agrikola je to potrdil. Stara Evropa je kupovala todaj cink v Britaniji, ki je imela na jugozapadu bogate cinkove rudnike.

Prav tako so do 11. stoletja smatrali Skandinavijo za velikanski otok

in Oceanu. Južne predele so dosegli Rimljani. Pythea iz Marsilje je oblikoval svojega potovanja okrog Britanije po 6-dnevni vožnji na odprttem morju proti severu našel nepoznano deželo Thule. Menil je, da je to najsevernejši otok Britanije. Do 9. stoletja so iskali Thule na otokih Šetland in Island. Toda obe domnevi sta bili nemogoči. V Thule je Pythea doživel 2 do 3 ure trajajočo noč, kar kaže na 63 do 64 stopinj zemljepisne širine. Otok Island se odkrili šele 8. stoletju in je bil popolnoma neoblažen. Pozneje je Nansen dokazal, da se je Thule moral nahajati samo v zapadni Norveški.

Zanimivo je, da so v starem veku poznali tudi Helgolandijo. Tacitus govorji v svojih analih o otoku, ki ga pa ne imenuje, da ima strmo obrežje.

Tipično dejstvo je, kakor kaže zgodovina, da so raziskovalci novoodkrite dežele vedno smatrali za otroke. Prvi stik Grenlandijo, to je Vikingov s severno ameriško celino je bil leta 1000. Tudi to so imeno

MLADIM UČENJAKOM TOPLOMER

(Nadaljevanje in konec)

Ljudje so že pred mnogimi stotletji spoznali, da toplova razna telesa razteza (nekatera bolj, nekatera manj) in da jih mrz na podoben način krči. Prebrisanim je kaj kmalu prišlo na um, da bi na podlagi te dognane resnice nekdo lahko napravil pripravo, ki bi kazala stopnjo mraza ali topote. Med prvimi takimi histriami ljudmi je bil angleški učenjak Izak Newton. Naredil je bil stekleni topomer, ki ga je napolnil z lanenim oljem. To ni zmrznilo takoj hrč kakor voda.

Kot stalno točko na tem topomeru je Newton vzel topoto človeškega telesa in jo označil s številko 12. Od tu navzdol do vodnega ledišča je bilo dvanajst stopinj, navzgor do vreliče vode pa 18. Torej tudi on je ledišče vode zaznamoval z ničlo. Newtonov topomer ni mogel dolgo vzdržati, ker so drugi kaj kmalu naredili boljše.

Izkazalo se je, da je alkohol veliko boljši od lanenega olja, le pobaviti ga je bilo treba, da je bil v cevi viden. Tega so odslej rabili izumitelji, ker ne zmrzne v prirodnem mrazu in je za sprememboto topote zelo občutljiv. Le lestvica stopinj je učenjakom delala preglavice, ker se niso mogli odločiti za eno, ki bi ustrezala vsem.

Trije nam znani učenjaki so se ukvarjali s tem izumom. Pred par stoletji so živelji skoro istočasno vsi trije. To so bili:

Francoz René Réaumur (Réomir), ki je označil ledišče vode z ničlo, vreliče pa z 80 stopinjam. Predolgo bi vzel, če bi hotel razložiti, zakaj se je odločil za tako razpredeljeno. Drugi je bil Šved Anders Celsius (Celsius), doma iz Upsale, ki je ledišče zaznamoval z ničlo, od tam do vreliče je pa načrtal sto stopinj. Tretji je bil mož nemškega rodu, doma v poljskem mestu Gdansku, in se je pisal Gabriel Fahrenheit (Farenhajt).

Temu poslednjemu se je Newtonova lestvica zdela pregruba, prevelike stopnje je imela. Najprej je te stopinje razpolovil, da jih je bilo dvakrat več. Po tem popravilu je določil drugačno ničlo. Spoznal je bil

namreč, da nastane zelo nizka temperatura, če zamešamo skupaj sneg in kuhinjsko sol. Misil je, da nižje temperature ne moremo umetno nadrediti, pa je zato to temperaturo označil z ničlo. Na kratko povedano je njegov topomer takole kazal: Ničla je temperatura s snegom zmešane soli. Za ledišče vode je kazal že osem stopinj nad ničlo, vrela voda (vreliče) je pa merila 53 stopinj nad ničlo. Pa tudi ta razpredeljava se je zvela Farenhajtu pregruba, prevelike so te stopinje bile. Pa je nekak dve vsako stopinjo razdelil na štiri dele in pri tem je potem ostalo. Farenhajtov topomer torej kaže danes (kjer ga pač rabijo) ledišče vode za 32 stopinj nad ničlo, vreliče pa 212 stopinj.

Reomirjev topomer je bil v splošni rabi v Franciji in Nemčiji, zdaj pa polagoma pada v pozabljajenje, ker ga izpodrliva praktičnejši Celzijev. Tudi pri nas velja samo še Celzijev. Farenhajtov je v Severni Ameriki še vedno v splošni rabi, znanstveniki se pa tudi tam poslužujejo rajsi Celzijevga, ki niso pa tam pravijo centigradski ali »stopinjski« topomer.

Ne glede na stopinjsko lestvico je topomerov mnogo vrst. Najboljši so živostrebni. Da bi vse našteval in opisoval, bi iz tega članka nastala predolga pesem. Zanimivi so tudi stopinjski izdelovanja, ki niso tako preprosti kot so komini zdi. Imamo tudi čisto posebne topomere za merjenje visokih temperatur, na pr. za merjenje topote različnih raztopljenih tudišč, ali to je spet poglavje zase in zelo dolgo poglavje.

Naj vzamem v misel samo še ključni ali zdravniški topomer. Tamora biti posebno natančen. Ima velike stopinje, od katerih je vsaka razdeljena ne deset delov. Lestvico ima zelo kratko: od 35 stopinj do 42. Če bi v njim merili topilejše stvari, bi ga živo srebro raztrgalo. Marsikdo je to v svojo žalost odkril, ko je skušal tak topomer razkužiti z vrelo vodo. Doma smemo razkuževati zdravniške topomere le z alkoholom. V bolničah uporabljajo v ta namen jedki sublimat živega srebra, ki je silno hudo strup. V bolničah so vedno v vsaki stvari hudo natančni. Na naših domovih pa bo alkohol kot razkužilo popolnoma zadostoval.

Moj psiček

*Moj psiček mali kužek
je davi šel na lov;
prišel z razbito bučo
zvečer je spet domov.*

*Z mačko, zvito glavo
sta tepla se za stavbo,
pa skupil jo je velikan,
o, jojmene, kak' ga je sram!*

Majda Kravanja — Vaidoltra

Križanka

1	2	3		4	5	6
7			8			
9				10		
11		12				
13	14			15		
16			17			

Vodoravno: 1) nasprotno od vojne, 4) vas pri Kopru, 7) kontinent, 9) vrsta hrane, 10) osebni zaimek, 11) veznik, 12) kos blaga, 13) listnato drevo, 15) pamet, 16) del glave, 17) vzhlik.

Navpično: 1) varanje, sredstvo za omravljanje, 2) seznam imen, 3) resnično, 4) dva različna samoglasnika, 5) stiskač, 6) vrsta platna, tudi država v Ameriki, 8) del telesa, 14) reka v Severni Italiji.

Lešniki

143. Mrak jo priamec, zora odpelje, drevi se vrne, nima nedelje.
144. Svetel je, prostran, sega do neba, v sončku nasmejan, z mrakom odvihra.
145. Sem mala in gladka, le z enim ušesom, se pridno obračam, s šibkim telesom. Delam vse dni in kdaj tudi noči, ne zase, le vedno za druge ljudi.
146. Samo kos papirja je, pa ti vendar prav natanko povrve, kateri dan danes, kateri jutri je!
147. Ko greš spat ne maraš več za njo. Ko pa vstanesh, spet vrameš jo!
148. Sonce jo je slikalo, videlo je ni; luna jo je slikala, videla je ni; zvezde je niso slikale, videle so jo!

RESITEV UGANK

LESNIK: ključavnica — žabica.

PIONIRSKA KRIŽANKA:

Vodoravno: 1) Motovun, 7) Oka, 8) Igo, 9) ko, 11) ob, 12) kri, 14) Radovan, 17) Banat, 18) jan.

Navpično: 1) moker, 2) oko, 3) ta, 4) vi, 5) ugo, 6) noben, 10) krona, 12) kdaj, 13) Ivan, 15) ab, 16) at.

PIONIRSKA STOPNICA: 1) r, 2) rt, 3) trs, 4) star, 5) Istra, 6) patstir.

LEŠNIKI: 142) gosli, violinista.

Posto strica Mihe

O, poglejte, poglejte! Tukaj sem našel neko pisemce, katerega lastnik prav gotovo že najmanj dva meseca čaka na odgovor! Kovačič Slavko iz Cajnarjev je to! V svojem pisemcu nam sporoča, kako so letosno zimo potekala tekmovalja drsanju! Cujmo, kaj pravi! Ceprav so ti dogodki že zdavnaj mimo, bodo prav gotovo rezultati tekmovalja zanimali ostale naše male prijatelje!

Dragi stric Miha!

Sporočam Ti, da smo tudi v Cajnarji letosno zimo imeli tekmovalje, kdo se najbolje drsa. Vem, da si tudi radoveden, kdo je najboljši. No, da ne boš premisljeval, Ti bom kar napisal. Prva mesta so zavzeli slediči: Zalar Stane, Strukelj Alojz, Štritof Anton. Izmed teh štirih se posebno odlikuje Zalar Stane. — Izmed delklic se v drsanju na sanach odlikujeta Rudolf Maria iz Zupančič Ana. Prihodnja zima pa nas le pridi še Ti pogledat!

Glej, glej, Slavko, kot vidim so med temi zimskimi športniki tudi naši mali ugankarji! No, to me zelo veseli! Tudi jaz se zelo rad spominjam na tiste čase, ko sem takle fantje, kot ste zdaj vi! In vsako zimo sem jo mahnil k stricu. Njegova hiša je bila na bregu! Hej, to je šlo navzdol, da se je kar kadil sneg z nami! — Toda pustimo zdaj sneg, saj je vendar že prava pravčata pomlad v deželi! Pa bi nam mlada Vesna zamerila, ko bi še vedno govorili o starki Zimi!

No, pa si oglejmo še danes, kaj je lepega napisal Steglav Albin iz Zaloge pri Postojni, naš stari znanec!

Dragi stric Miha!

Zopet se Ti oglašam. Res sem bil vesel, ker si objavil moje pisemce. Zato sem sklenil, da bom postal redni dopisnik Tvojega kotička. Zelo rad prebiram »Jadrane«, posebno pa Tvoj kotiček. Še najbolj so mi všeč križanke in Lešniki. Ker zelo rad rešujem križanke, sem poizkusil tudi sam sestaviti Križanko, ki ti je pošiljam. Že lani si me prepričal, da ni Tvoj koš tako požrešen, kot si nekateri misljijo. Saj se tudi požeruh enkrat naje in prav tako je gotovo tudi s Tvojim košem. Upam, da bo moje pisemce srečno prispealo do Tebe, striček!

To upanje si prav gotovo že izgubil, kaj, dragi Albin, kajti prenesno dolgo si moral čakati na odgovor! No, veš, kaj me v tvojem pisemcu še posebno veseli, Albin? To, da si sklenil, da boš postal redni dopisnik in ugankar in pa to, da se je le našel nekdo, ki je naše! prijazno besedo za moj ubogi, ved-

no lačni koš! Kajti res je zelo, zelo lačen! Stric Miha namreč dobro, dobro premislil, preden spusti vanj kakšno pisemce! In tako ubogi koš samo života! Tisto tvojo križanko sem spravil, Albin in nekoga dne je prav gotovo objavimo! No, v upanju, da se mi še kaj oglaši, dragi Albin, te prav lepo pozdravljam!

Iz Herpelj pa sem pred kratkim prejel tole pismo! Saj vam niti nemoem povedati, kdo ga je napisal, kajti podpisal se je samo z začetnicami S. B. No, dragi S. B., prihodnjih pa le napiši celo ime! Pismo pa glasi takole:

Stric Miha!

Ko sem čital o pionirjih tomajske gimnazije, kako lepo so pripovedovali o svojem sodelovanju pri raznih krožkih, je prijel misel tudi mene, da kaj napišem o naši herpeljski gimnaziji. — Večkrat smo že nastopili s pevskim zborom po raznih bližnjih vaseh, pa tudi oddajljih. Snemali so nas tovariši iz Radia Koper in so nas zelo pohvalili. Reklki so nam, da bodo še prišli. Dobili smo diplomo, ki visi v pisarni gimnazije. Diplomo smo dobili kot pohvalo našemu pevskemu zboru. Oprosti, stric Miha, ker Te nadlegujem! Ce hočeš, pa Ti bom drugič še kaj kaj več napisal o delu v gimnaziji!

No, dragi neznanci dopisnik iz Herpelj, stric Miha bo zelo vesel, če se mu še kaj oglaši! Prav tako vem, da bodo veseli tudi vsi naši mali brali! Prihodnjič mi le še kaj naši o mladih Herpeljcih!

No, pa si zdaj brž oglejmo, komu je bila topot — kajt pravimo — sreča mila! Srečni nagrajenci v tem tednu so naslednji pionirji in pionirke: Krajne Vanda, iz Brestanice, Jenček Lado iz Strmice in Otoničar Franček iz Poslovnice pri Sv. Trojici. Malim nagrajencem v imenu vseh naših malih ugankarjev iskreno čestitam, vse ostale pa, vabim, da še v naprej pridno rešujejo uganke!

Tudi iz 15. številke sem prejel veliko število pravilnih rešitev! In veste kdo je bil med temi reševalci izbran? Le oglejte si imena! To so Korošec Ivanka iz Ograde pri Sv. Trojici, Nared Franc iz Mahnetov pri Sv. Trojici in Ogrizek Janko iz Orehka pri Prestranku. V imenu vseh malih ugankarjev čestitam srečnim nagrajencem!

Lepo pozdravljeni! Vaš stric Miha

svojih prsih. Zapri sem oči in čutil, kako naglo padam v nezavest. Potem sem jih odpril, da bi še zadnjikrat pogledal ta svet okoli sebe, ki sem ga zapuščal. Tedaj sem se pa s klecajočimi koleni in s hripcavim krikom začudenja, postavil na noge.

Skozi okence je zrlo v nas človeško obliče!

Ali se mi je bledio? Zasadil sem svoje prste v Maracotovo rame in ga divje stresel. Zravnal se je in je brez besede ter osupel strmel v prikazen. Če jo je on prav tako videl kot jaz, potem to ni bil privid mojih možganov. Obraz je bil dolg in ozek, temne polti, s kratkom, koničasto brado in z živahnimi očmi, ki so streljale sem ter tja z naglimi, vprašajočimi pogledi, ki so ocenjevali vsako podrobnost našega položaja. Na obrazu tega človeka se je odražala skrajna začudenost. Naše luki so žarko sijale in to je morala biti v resnici nenavadna ter čudna slika, ki se je nudila njegovim očem v tej krhki mrtvaski sobi, kjer je en človek ležal na tleh brez zavesti, druga dva pa sta buljila v njega z bolestno skremženim obrazom ljudi, ki jih bo zdaj zdušilo. Oba sva držala roke na grlu in planje najinim prsi se jasno govorilo o najinem obupu. Človek je zamahnil z roko in nekam odhitel.

»Zapustil nas ješ je kriknil Maracot.

»Ali je pa šel po pomoč. Dvigniva Scamlana na klop. Tu doli bo kmalu po njem.«

Potegnila sva mehanika na klop in mu naslonila glavo na blazine. Bil je siv v obraz in se mu je že bledio, toda žila mu je še utripala.

»Se ni vse izgubljeno,« sem izdavil iz sebe.

»Pa to je blaznost!« je zahrepel Maracot. »Kako morejo dihati? Pa to je množična halucinacija. Nama se meša, moj mladi prijatelj.«

Ko sem pogledal ven na pusto, samotno in sivo pokrajino, ki je ležala v somornem in pošastnem siju, sem začutil, da bo najbrž tako, kot je govoril Maracot. Toda ne nadoma se mi je zazdelo, da sem opazil neko gibanje. Sene so, v daljini, brzele skozi vodo. Postajale so jasnejše in se zgostile v premikajoče se človeške podobe. Množica ljudi

je hitela po oceanskem dnu proti nam. Trenutek nato so že ti ljudje bili zbrani pred našim okencem in se z živahnimi kretanjami nekaj dogovarjali. V skupini je bilo nekaj žensk, toda večina je bilo moških, od katerih je bil eden, mogočna prikazan z zelo veliko glavo in polno črno brado, po vsem videzu vplivna osebnost. Ta je hitro pregledal našo jekleno kabino in ker je rob le-te visel preko mesta, kjer smo bili pristali, je lahko opazil, da so bila na dnu zaklopna vratca. Tedaj je poslal hitrega sla nazaj, nam je pa z povedujočimi in energičnimi znaki skušal dopovedati, da odpremo vratca.

»Zakaj pa ne bi?« sem vprašal. »Kaj ni vseen, če uteorno ali pa se zadušimo? Jaz ne morem več zdržati.«

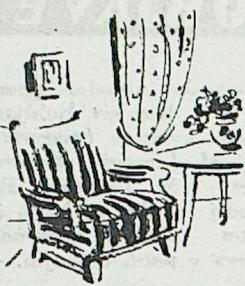
»Ni rečeno, da moramo utoniti,« je dejal Maracot. »Voda, ki bo vdrila skozi vratca, se ne more dvigniti nad stisnjeni zrak. Dajte Scanlanu malo žganja. Naj dá vse zadnejše sile iz sebe.«

S silo sem vili mehaniku skozi grlo požirek žganja. Goltnil je in je z začudenimi očmi pog

Pri pohištvu je zmagala uporabna vrednost

Pohištvo in prostor

nekaj in danes

Svede je pohištvo vedno odvisno od prostora. Če gledamo storo, stolno pohištvo, vidimo, da je vsak kos izdelan nekako sam zase na postavljenem tja k steni kotok okrasna slaka. Sčasoma je tako pohištvo izgubilo svoj pomen in uporabni faktor je zmagal pred okrasnim.

Kot prehod k današnjem načelom opreme stanovanja je bilo v polpretekli dobi v veljavni tako imenovano obzidano pohištvo. To je nudilo bogate možnosti kombinacij, ker smo lahko normirane in tipizirane elemente poljubno sestavljali. Arhitekti pravijo, da je ta način za naše razmere še vedno najprimkladnejši. Govorijo pa tudi o vgrajenem pohištву, ki direktno oblikuje in omejuje stanovanjski prostor.

Ta novi tip stanovanjske opreme, imenovanega gospodarsko prostoro, ima svoj izvor na Japonskem in je zmanjševanje kot primer visoke stanovanjske kulture. Prazni prostorji so bolj ali manj znani tudi v južnejših krajih.

Toda mi severujaki moramo upoštevati ostrejše podnebje. Naši prostori so manjši, ker jih moramo kušati, tudi bolj polni so, ker se v hiši neprimerno več zadržujemo kot južnjaki. Toda lepota opravnega prostora je zelo valjiva, zato smo segli po vzhodni omari ter ta cilj precej dosegli.

Hkrati s tem izpolnjujemo pa se pojavili še drugi problemi. Stene morajo biti gladke in svede v nasprotju zemljanim in prenatrpanim prostorom prejšnjega stoletja. Tudi maslivi, temni leg se je umaknil svetlemu ter lahkemu. Izginalo so dekorativne oblike pohištva, vse je postalo svetlo in sončno.

Vsek človek je sreden, če stanejo v prostoru, ki je pohištvetu harmonično celoto. Toda danes je to težko izvedljivo, ker

samo vsi utisnjeni in ker gospodarski činitelji za oblikovanje stanovanj še niso ugodni. Naše opreme in prostori so večinoma takši, da služijo podnevi stanovanju in ponodi počitku. Toda ko nam bo uspelo izoblikovati našemu standardu primereno stanovanje, bomo lahko tudi stanovanjsko kulturo preusmerili na novo, sodobnejšo pot.

Se ni dolgo tega, kar se je ljudem zdelo, da morajo stanovati v velikih stanovanjih, ki imajo mnogo sob: sprejemnice, jedilnice, salone, spalnice, knjižnice itd. Vsega tega so-

dobno stanovanje ne pozna več. Način življenja od takrat do danes se je temeljito spremenil, tako da stanovanje danes pomeni samo zasebna človekova bivališče. Kot so izginili vsi formalizmi iz vsakdanjega življenja, tako je izginila tudi diktirana organizacija arhitekture. Sodobna starba je brez okrasnih profilov, vencev in fasadnega nakita, pa je kljub temu mogočna in lepa. Tako je tudi današnje stanovanje, stvarno po razsežnosti, pa kljub temu udobno, racionalno in ekonomsko organizirano.

Kako se vedemo pravilno?

Glejmo, da vzbujamo s svojim obnašanjem kolikor moremo manj pozornosti.

Ne gorovimo preglasno, pa tudi ne pretihi (nekateri mislijo, da je to skino), govoriti je treba mirno, ne hlasno. Če je konan narava dala momčan ali trd organ za govorjenje, naj poskuša to omiliti. Obstaja namreč tudi kultura govora in glas.

Ne pokvarimo dobrega vtisa z glasom in kričečim, neskončno dolgim smehom, s široko raztegnjenimi ustimi in z udarjanjem rok po kolenih.

Ako moramo kihati, kašljati ali zehati, opravimo to kolikor mogoče brez hrupa. Ne pozabimo, četudi nas drugi ne opazujejo, dati roko pred

usta. Vsak tega ne sto i, ker ste govorili že opazili.

Tudi pri uporabljanju žepnega roba bodimo tako neslišni, kot je je mogoče. Kdor se pri tem obrača, ali telo sklanja glavo pod mizo, ne dela prav. Ravnodan tedaj, čeprav nehotje, obrne pozornost prisotnih na dogajanje povsem postranske stvari.

Ne ližimo prstov pri čitanju časopisov ali knjige, kar večkrat lahko vidimo v kavarnah ali čitalnicah. Ni posebno okusno za tiste, ki bi hočeli čitati za nami.

In doma?

»Če že tako manese, se obnašam kar brezhibno, toda doma v družini se hočem počutiti čim bolj udobno,« reče mladi mož, si sleve suško, odpne ovrotnik, sname kravato, se vrže na stol, iztegne noge daleč pred sebe in glasno zazeha.

In mlađa žena, prav ista, ki prede gre iz hiše, uporabi precej časa pred ogledalom, teka po hiši v starci, zaprani in neucreni obleki, z nogami v na pol strganih copatah in z navijalej za lase na glavi.

Res je, doma med svojimi širimi stenami, se lahko počutimo udobno, ker smo sproščeni spon poklica in oči javnosti. Nikoli pa ne sme ta udobnost spremeniti človekovo zunanjost in notranjost — v zaostalost ali brezobjektost.

Clovek naj bo doma običen enostavno in vendar čedno, njegova zunanjost naj bo vedno urejena. V vsakem primeru mora biti domača obleka taka, da lahko v njej brez sramu sprejmemo znance ali prijatelja.

Kaj pa vlijudnost, pozornost in obzirnost? Veljajo samo za tuje ljudi in ne za naše najljubše in najblžje? Vsekakor ni dober znak za človekov značaj, če kaže svoje dobro obnašanje samo zunanjemu svetu ali samo tam, kjer si od koga kaj obeta.

M. G.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

IC, POSTOJNA: Eksem na rokah zdravite že pet let z različnimi mazili. Ceprav ste gospodinja, vendar cele tri meseca niste mogli rok, pa tudi to ni pomagalo. Pravite, da ne veste več, s čim naj roke mažete in kaj naj storite, prav posebno sedaj, ko pričakujete otroka.

Novica o nosečnosti, ki ste jo razdelili na koncu pisma, je dobra. Morda bo normalna nosečnost uradila vaše zdravje in vas rešila kroničenega ekema.

Eksem ali navadni lišaj je počasna kožna bolezen, ki deli nemalo preglavje tistim, ki se zdravijo in nekaj manj tistim, ki ga zdravijo. Latinski izrek pravi, da je eksem križ bolnikov in križ zdravnikov. Ceprav je izrek star, pa kljub napredku moderne medicine še vedno marsikdaj drži. Obenem je primer navadnega lišaja praktika o resinci, da je z besedami v časopisih kotičkih sicer mogoče povedati ali svetovati nekaj, kar ne škodi, da pa po tej poti uvedno ni mogoče zdraviti bolezni, ali vsaj ne ozdraviti bolnika.

Zunanjih vzrokov, ki morejo izzvati na preobratljivi koži lišaj, je lahko milijon, kot piše dr. Peril v svoji knjižici »Zdrava in bolna koža«. Po vrhu je eksem lahko samo zunanjši znak notranje bolezni, na primer prehavnih motenj ali vnetja jaščnikov. Kako naj vem, kako je z vaši, ko vas urti na celesi trščam videl.

Dr. B. S.

Specialisti za kožne bolezni se strinjajo v tem, da je treba lišaj zdraviti previdno in skoraj vsakega po svoje. Nepravilno zdravljenje in neprimerno mazanje kožno vnetje samo zavleče in razplasti. Nedolžno mazilo, ki smo ga uporabili ob nepravlem času, deluje na lišaj podobno kakor petrolej na žerjavico. Če bi poslušali manj nasvetov in preizkusili manj mazil, bi se nadlegla morda pomirila že danovo sama od sebe.

Poizkusite živeti nekaj mesecov brez vsek zdravil. Neprimerno zdravljenje bi koristilo znova samo eksemu in škodovalo povrhu otroku. Glede zdravil morajo biti previdne najbolj in predvsem nosete in dojčice matere. Okrog Trsta je vedno draga plačujejo svojo preveliko vnenje za premočne katre. Bolj bolehalo zaradi preveč kakor pa zaradi premalo imedžije.

Pri eksemu se priporoča prehrana, o kateri dobro vemo, da koristi v nosečnosti: ne endiona in ne dražilna, pretežno rastlinska in vendar izdatna, taka da vsebuje dosti vitaminov in obenem dovolj kalorij.

Preden bo odrečelo letošnje evterje, bo odrečelo, upajmo, tudi vaš eksem. Željam vam, da bi vam otrok dobro uspel. Če bi vas lišaj še vedno vzemiral, potem poščite specialista za bolezni kože in mu recite: »Tisti za otroke se moti. Svetujte bolje.«

Z A O V E L E O B R A Z E je koristna parna kopel, ki jo pripravimo tako, da v liter kropka stresemo nekaj zmletega Janeža in koprice.

D O B R O V O D O Z A N E G O P O L T I pripravimo tako, da vržemo za dobro pest svežega bezgovega evterja v porcelanasto posodo, vlijemo čezenj 1 liter kropka in pustimo stati 10 minut. Nato vse skupaj še kuhamo 10 minut in precedimo. V dobro zapečatenih in zamiselnih steklemicah lahko ohranimo to vodo do naslednjih pomlad, ko bezez znova cvete.

I Z V R S T N A V O D A Z A O B R A Z je lipov ali kamilčni čaj. Kamilčni čaj Francozinje tudi rade pijejo, ker ublaži razne bolečine in da svežo polt.

P O L T N A M A Ž I od časa do časa s koščkom surovega krompirja, z rezino limone, s svečim kumarčem sokom, s sladko smetano ali s kislim mlekom. Zadnje zlasti priporočamo, če imate suho polt ali ste do dolgo sončili.

P U D E R P R O T I P E G A M dobimo, če narademu pudru primičemo klin.

Na 10 kavnih žlick pudra pobramo 1 in pol grama klinina. Puder in klinin dobro zmecemo in presejemo skozi gosto svetlo slo.

P r e k a j e n e k l o b a s e se zelo lepo očupijo, če jih potem, ko smo jih skuhali, vtaknemo za pol minute v mrzlo vodo.

NAŠE žene

ZENE MESTA LJUBLJANE ZA SVOJO RAZBREMENITEV

Organizacija delovnih žen v Ljubljani je že dolgo iskala rešitev za žene, ki imajo majhne otroke in tako se ne morejo nikoli zvečer odigrati od doma ter obiskati gledališče, kino, koncert ali oditi z možem v krog svojih prijateljev na prijetni pomenek. Toda zdaj so našli rešitev.

Skupno s študentkami ljubljanske univerze in visokih šol so uredili poseben urad, kamor bodo žene sporočile željo, da potrebujejo ta in ta večer dekle, ki bi varovalo otroke in dobitilo za to majhno odškodnino. Starši in študentke so predlog poslavile.

Isti urad ali posredovalnica bi oskrbovala delovnim ženam tudi študentke, ki bi pomagale pri učenju in vzgoji otrok ter pri poučevanju tujih jezikov.

Drobni vtisi tujih študentov o ameriškem življenju

Ameriške univerze imajo več tisoč študentov vseh mogočih narodnosti iz daljih, tujih držav. Ta mladina, fantje in dekleta, opazuje, hvali in graja ameriško življenje.

Holandski študent pa je rekel: »Pri nas študentje študirajo. Vsak govori vse jezikov. Ko sem sam dovršil nižjo šolo sem govoril štiri jezike. V Ameriki pa mislim, da je dovolj, če znajo angleško!«

Na evropskih univerzah obisk predravjan ni obvezen, toda od študenta pri diplomi veliko zahtevajo. Zato študirajo samo sposobni ljudje. V Ameriki pa je drugače. Univerzo obiskuje veliko število študentov povprečne ali tudi podpovprečne inteligence. Zato ameriške univerze ne dosegujo ravni evropskih in je izobražba bolj praktična.

Arabski študent iz Libanona pravi, da je v Ameriki ves pouk preveč specializiran in, kar je izven tega področja ameriškega študenta ne zanimala. Človeka preseneča brezbržnost do lepih knjig, do glasbe, do vsega kulturnega udejstvovanja.

Vsi od kraja pa so močno kritizirali ameriško hrano. Indijci na primer hočejo vse bolj začinjeno. Najvajeni so na razne dišave, posebno na curry, ki je neke vrste huda paprika. Zmečkan krompir se jim zdi zelo neokusen. Kitajci niso navajeni pečenja in cvetja. Pri njih ječi kuhajo ali pa dušijo, kar je vsekakor bolj zdravo. Ameriška potrata hrane jim ne gre v glavo. Toda nalgica, s katero Amerikanci pripravljajo hrano, jim ne gre v račun, kajti hrana je ena izmed važnih stvari za človeško zdravje.

V Ameriki imajo čedne kuhinje in ker ni gospodinjskih pomočnic, odpade vse delo na gospodinjo. V ta namen ima gospodinja mnogo strojnje, ki ji lajšajo delo.

Američanke pravijo, da so na slabem glasu, ker preveč hodijo v klub in na seje. Toda nemška študentka pravi: »Zakaj bi ne hodile. Pri nas en dan peremo, drugi dan likamo in tako naprej. V Ameriki pa imajo za vse to stroje, ki skrajšujejo in olajšajo hišne posle, tako da imajo žene čas tudi za opravke in za razvedrilo.«

Za dobro voljo

Nekdo stopi v lekarino in reče: »Prosim vas, dajte mi kakšno dobro sredstvo proti influenzi.«

»Tukaj imam nekaj prav izvrstnega — tablete doktorja Krocka.«

»Oh ne, dajte mi kaj boljšega, doktor Krocka sem jaz sam!«

* * *

»Moj sin je pravi genij za jezike. Pomislite, govori nemško, francosko, angleško, italijansko in španščino.«

»Ali zna tudi esperanto?«

»Oh, seveda, kot bi bil tam rojen!«

* * *

Ameriški humorist Mark Twain je bil bolan. Hotel je jesti. Bolniška sestra mu je dala le nekaj človeče zelenjave.

»To je premalo,« je rekel Twain ves ogoren.

»Toda zdravnik je prepovedal, da bi vam dala več.«

»Pa naj bol! Zdaj bi rad kaj bral. Mogoča mi smete prinesi kako poštno znamko?«

* * *

»Imate radi moderno glasbo.«

»Veličko se ne razumem na glasbo, toda upam, da je boljša, kot bi bila sklepala, če jo slišela.«

Dve obleki za bodoče mamice

TELESPORT-SAH

II. Šahovsko prvenstvo koprskega okraja

V soboto popoldne se je začel v prostorijah hotela "Triglav" v Kopru II. šahovski turnir za prvenstvo jugoslovenske cone STO. Svečane otvoritve sta se udeležila tudi pokrovitelji turnirja komandant Vojške uprave polkovnik M. Stamatović in predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva koprskega okraja Jurij Beltram. V svojem nagovoru tekmovalcem je tov. Beltram poudaril, da imamo po mestih Slovenske Istre precej močnih igralcev, ki pa se morejo potruditi, da se bo šah razvil tudi na podeželju.

Zrebi je razvrstili igralec v turnirno tabelo po naslednjem vrstnem redu: 1. Omladič (Koper), 2. Šaranović (Koper), 3. Petričič (Koper), 4. Gajski (Portorož), 5. Zutobradic (Portorož), 6. Prizmič (Buje), 7. Klobučar (Koper), 8. Udič (Buje), 9. Srdčec (Koper), 10. Petrovič (Portorož), 11. Hilel (Koper), 12. Hribar (Koper), 13. Šebalj (Koper) in 14. Žerjal (Koper). Najštevilnejše je torej zastopan Koper, Piran pa po delni krvidi organizatorjev turnirja trička svojega zastopnika.

Do izida lista so odigrali že sedem kol, to je polovico turnirja. V vodstvu je trenutno lanskoletni prvak cone Gajski s 5 in pol točkami in eno prekinjeno partijo. Na drugem mestu je Omladič s 5 (2) točkami, na tretjem Hilel s 5 (1), na četrtjem Hribar s 3 in pol (1) in na petem Petričič s 3 in pol točkami. Največje presenečenje prve polovice turnirja predstavlja uspeh Hilela, na katerega v začetku ni nikče resno racunal in relativno slab rezultat letosnjega prvaka Kopra Hribarja. Zaključek turnirja bo v nedeljo popoldne.

PRVA LETOSNJA KOLESARSKA PRIREDITEV V KOPRSKEM OKRAJU

V nedeljo je bila v Kopru prva letosnja kolesarska dirka na proggi Koper — Porta — Portone — Koper. Proga je bila dolga 82 km. Dirke se je udeležilo 30 kolesarjev iz Ljubljane, Reke, Pule, Novih Goric in iz Kopra. Po ogoričeni borbi je zmagal VALČIČ Livij iz Pule, ki je prevozil progo v 2 urah 3 minutah in 20 sekundah, s povprečno brzino 34 km in 320 metrov na uro. Drugi je bil Smerčan iz Reke, ki je zaostal 1 minuto in 24 sekund za zmagovalcem. Tretje mesto je zasedel Jelatič iz Reke, četrto Zanoškar iz Ljubljane, peto Blažon iz Ljubljane in šesto Miklavčič iz Kopra.

PRESENELTJIV PORAZ PIRANA

V nedeljo je bilo na sporednu 18. kolo nogometnega prvenstva koprsko podzvezje, ki je prineslo presečljiv poraz vodenega moštva na tabeli. Za tekmo med Piranom in koprskim Proleterjem je bilo precejšnje zanimanje, saj so bili za rezultat močno zainteresirani tudi pristaši Aurore, ki so s krepkim navijanjem pomagali svojemu domačemu rivalu. Proleter je zaigral borbeno in požrtvovano in je zasluženo zmagal s 3-1. S tem porazom so se izgledi Pirana za prvo mesto precej zmanjšali, kajti Aurora je v nedeljo premagala Buje na tujem igrišču in ima samo točko manj od Pirana in eno tekmo manj odigrano. Delno presenečenje predstavlja tudi poraz Odreda v igri z Umagom (4-5), dočim so Dekančani visoko premagali Momjan (6-2).

V nedeljo so na sporednu naslednja srečanja: v Kopru Proleter-Brotong, v Izoli Izola-Umag, v Umagu Odred-Aurora, v Bujah Momjan-Soline in v Bujah Burje-Jadran.

OBČNI ZBOR SAHOVSKEGA DRUŠTVA V IDRIJI

Šahovsko društvo v Idriji je imelo svoj redni letni občni zbor dne 16. aprila, katerega se je udeležilo 24 članov, večinoma mladine rudarske šole in gimnazije. Tajniško poročilo je podal tov. Logar Štefan, iz katerega je bilo razvidno, da steje društvo 35 članov, kar je za Idrijo vsekakor premalo. Napredek društva je videti v mladinskih aktivnostih, med katerimi je najboljša na rudarski

šoli. V ospredje pa je začel stopati aktiv gimnazije, od koder bomo v bodoči dobivali nove kadre. Tudi na osnovni šoli aktiv deluje, čeprav je številčno še slab. Zaradi stalnega izgubljanja najboljših šahistov je društvo kvalitetno verjetno celo nazadovalo, ima pa pred seboj najlepšo bodočnost v mladini igralcih.

Na koncu so se še domenili, da bodo z mladinskim prvenstvom začeli prihodnji teden in da bodo med vsemi aktiv odigrali moštveno prvenstvo.

Največja hiba tega društva pa je, da ima med rudarji zelo malo prispevnikov. Brez sodelovanja rudniške-

S telovadnega nastopa koprskega »Partizana«

BARBA VANE PRAY...

Dragi moji braclci! Težak in nevaren je moj mestir. Res ne vem, kam naj se grem brez skrbi, da me kdo izmed užajenih braclcev ne bo iz zasede česnil po stari in goli lobanji. So namreč nekatere, ki se bojujo — resnice v šali povedane. Ko sem bil oni dan slučajno na rednjem v Kopru, je zabrnal telefonski zvonček. Ker ni bilo nobenega domaća, sem dvignil slušalko in zvedel, da so na Rizani obdolžili nekega domaćina, da mi je prezel domaći. Ne bo nič, sem zagrožil, Barbara Vane sem samo jaz in si ne pustim vzeti za kakšne nepoštene namene mojega starega in poslenega imena.

Znova me otoka, da moram nekaj povedati o gostilničarju pri Svetem Antonu. Rad bi namreč, da bi se mož pobjoljšal, pa slabo kaže, še bolj slabo kot za dež, ki noče in noče padati. Tokrat sem prišel počuti in videl v gornjih prostorih zadržavnega doma luč, čeprav je bila že tri ure zjutraj. Vane, sem dejal sam sebi, kako so tu zgodbni. Ko sem pokukal skozi okno, sem notri videl tri domaćine in še enega iz Trsta. Tako dobro se jim je godilo, da so pozabili na spanje.

V Dekanu sem se čudil spretnosti balincarjev. Negrado zaslužio, taki mojstri! Videl sem, kako so nekemu gledalcu pognali kroglo naravnost — v glavo. Hitro sem jo pobrisal naprej in si mislil: V Dekani pa že ne grem več, ker bi prihodnji lahko — mene spocijalizir.

Kaj vse te otoka, Vane, sem si mislil, ko sem prišel v Korte in so me pionirji vzel za učitelja telovadbe. Barbara Vane domačestro de žnastikar, kako to gre skupaj. Vsih sem res znaš dobro preobracati kožoče, zdaj pa bi tega ne zmogel več. Vso vas sem preobrnil, pa nisem nikjer staknil vaditelje. Svetoval sem pionirjem, naj narišejo skrivalnico;

ga sladikata društva na to področje ne bo moglo razsiriti svojega delovanja.

L.S.

BOVEC

V nedeljo je bila v Bovcu nogometna tekma med reprezentancama gimnazij Boveca in Kobarida. Zmagala so Bovečani s 3-1.

Sportne vesti

V nedeljo je bilo v Postojni okrajno meddržavno tekmovanje TVD Partizan za prvenstvo v odborki. Zmagala je ekipa Ilirske Bistrike pred Postojno, Pirko in Starim trgom.

* * *

V nedeljo se je na svojem igrišču ponovil v prvenstveni tekmi postoj-

RADIO · OGLASI · OBJAVE

Najvažnejši sporedi

od 23. aprila do 1. maja 1953.

SOBOTA, 25. IV.: 14.20 Obzornik: F. Brenk: Peti slovenski film — 18.15 Plesne popevke — 18.30 Morja Široka cesta — 21.00 Vesela sobota v zabavi in plesu — 21.30 Od sobote do sobote — **NEDELJA, 26. IV.: 8.30** Za našo kmetovalec — 9.00 Mladinska oddaja: »Čarobni meči ter pogovor s pionirji — 13.45 Glasba po zvezah — 15.00 Od Triglava do Jadra: po Primorski v besedi in glasti — 18.30 Koncert mešanega zborja I. Gruden iz Nabrežine p.v. K. Boštanjčiča. — **PONEDELJEK, 27. IV.: 11.00 Igra orkester JLA iz Portoroža p.v. J. Jankoviča — 11.30 Žena in dom — 17.30 Operne arije za Vas — 18.15 45 Židane volje. — **TOREK, 28. IV.: 14.30 Iz športnega sveta —****

17.40 Jugoslovanske narodne pesmi in ples — 18.15 Koncert ljubljanskega godalnega kvarteta (magnetofon posnetek): J. M. Jarmovič: Koncertantni kvartet — M. Tournier: Faerie — preludij in ples za harfo in godalni kvartet — 20.00 J. Massenet: »Manon«, opera v petih dejanjih. —

SРЕДА, 29. IV.: 11.00 M. Ravetić: Copperinov grob — simfonična svitja — 11.30 Kako je bila ustavljena OF — 14.30 Kulturni razgledi — 20.30 Pesmi naše revolucije — 21.00 S knjižne police — 21.30 Igra zabavni orkester Radio Zagreba s svojimi solisti — 22.00 Vabimo na ples. — **ЧЕТРТЕК, 30. IV.: 14.30 Po svetu okrog — 17.30 Južnoameriški ritmi — 18.30 Iz ljudske revolucije — 18.40 Skupina Dalmatinov poje ob zvezkih mandolin. —**

Tiskarna in knjigoveznica

»Jadrane d.d.

KOPER

Nabrežje JLA št. 24 - telefon 190

tisk: vse vrste obracev, etikeete, brošure, knjige in časopise — v eže: knjige, zvezke in podobno v usnje in platno — izdeluje: škatle po želji, notesi, bloke in ostale knjigovezne izdelke.

15. MAJA IZIDE POSEBNA ŠTEVILKA

„Tovariša“

posvečena koprskemu okraju in našemu morju

Dobite jo pri vseh prodajalcib časopisov. Lahko jo pa še posebej naročite na upravi „Tovariša“, Ljubljana, Kopitarjeva 2, ker je naklada omejena

ODLOČBA GOSPODARSKEGA SVETA OLO KOPER

Cena vodi iz okrajnega vodovoda Koper je:

za široko potrošnjo din 16 za m³ za kmet. namene din 10 za m³ za industrijo din 20 za m³ Te cene stopijo v veljavo s 1. aprila 1953 in so za široko potrošnjo za 20% nižje od prejšnjih

Okraini vodovod Koper

dobiha, ker da baje že vseeno dobi svoje procente.

Zelo vesel sem bil dveh zgornjih Vane na »fuzinah«. Prva je velik »sovražnik« alkohola in se večkrat spoprije z njim v borbi na življenje in smrt. Pa ima pri tem smolo, da je vedno poražena in obleži kot častna žrtev na obojnem polju — v obcestnem jarku. Druga Vane, »altoparlante« ji pravijo, pa ima velik dar za predavanja o zakonskihvestobi in drugih »delikatnih vprašanjih, ki so s tem v zvezi. Ta njena predavanja posluša posebno mladina, kar je »zelo vrgojno« za njeno — »pensanco« jaz Vane.

V Divači se godijo čudeži, mi je povedal Antebusov Kovač, pa sem jo hitro uevrl tja. Tam sem viden, da mleko v ceni zelo šepa. Včasih je po 15 din, včasih pa le po 10 in še manj din liter. Za poskušajo so žene vzele iz ene posode — tri vzdore — da bi se prepričale, kako merijo maščobo. Izid je bil: prvi 2, drugi 3,5, tretji pa le 2,5 maščobe. Zdaj žene premisljujejo, kdo »moldec« — ali one svoje krave, ali tisti, ki »merijo maščobo.«

Sklenil sem, da vtorname domov, ker sem bil že:

strašno potan,
strašno prašan,
strašno zaspan — in
strašno žejan!!!

Napraviti mi je prišel tovarš Vodopivec, ki je že od daleč kričal name:

»Kako je s tabo, Vane?«

»Dobro zate, ker si Vodopivec, slabo pa zame in tiste, ki nismo — vodopivec. Saj vidiš, da leže ceua vinu vedno više, kot živo srebro v barometru v avgustovi vročini.«

»Pensam, da sem za danes dovolj povedal, »Saldo« sem prepričan, da bodo ledje »kapirala« — zdravo kričiko. Iz vsega grla kljčem: «Nej se dolgo živim jest Barba Vane!«

JORDAN JERMAN, roj. 2. 5. 1923 v Izoli, stanuje istotam, ulica De Grassi št. 3, je izgubil odlikovanje Red hrabrosti (Naredba XXVI, ud. divizije št. 103, redna št. 22815 z dne 4. 11. 1945) na cesti Koper-Bandelj.

Tovarišica VIOLA por. MENDIZA MARIA, rojena 2. 1. 1892 v Barbani št. 153, je izgubila osebno izkaznico izdano od občinskega ljudskega odbora Koper-okolica, in jo razglaša za neveljavno.

GLAVINA ANI por. Kapel, rojena 17. 2. 1932 v Kotšabom, sedaj stanuje istotam št. 80, so ukradli osebno izkaznico, izdano od ljudskega odbora občine Smarje, ter jo zato razglaša za neveljavno.

R E P E R T O A R
Slovenskega gledališča v Kopru

Klabund-Župančič: »Krog s kredos«: Petek 24. IV. ob 20. v dvorani tovarne Aragoni v Izoli.

Sobota 25. IV. ob 20. v dvorani

Zadružnega doma v Dekanah.

Nedelja 26. IV. ob 20. v dvorani

Zadružnega doma na Škofijah.

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Milko Štolfa — Tiskarska »Jadrana« v Kopru.

Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorijeva ulica 26, tel. 170, poštni predel 2 — Številke tekočega radnina pri Narodni banki v Kopru 657-T-162 Letna naročnina 500 din, polletna 250 din, in četrtletna 130 din.